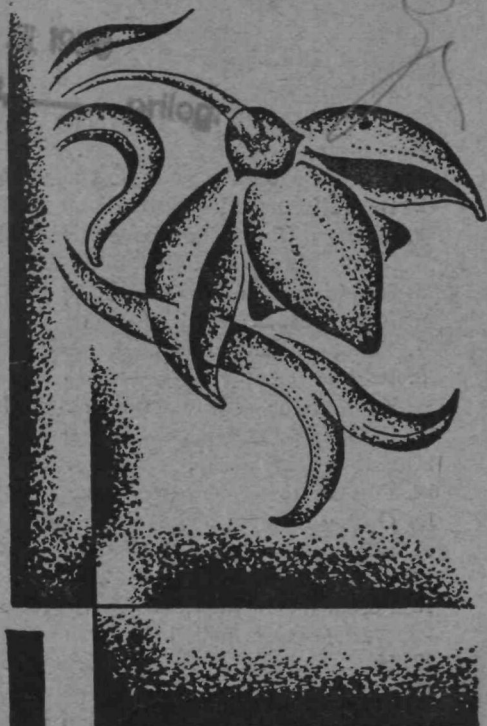

Drž. Došlo
0. 1. 1931
Priloga

•POŠTNINA·PLAČANA·V·GOTOVINI·

L

ISTO·POŠTNO

DOBA

MIZANJE

SLOVENSKE

SKO·MLADINA

IDINO

LETNIK XXXII

1930/31.

ST 4

LETNICE

Vsebina četrtega zvezka.

	Stran
1. Griša: Božična pesem. (Z vinjeto Fr. Podrekarja)	81
2. Dr. V. Korun: Skrbi Slokanovega Joška	82
3. Božič v Tibetski pusti. (Po Sven Hedinu)	87
4. Manica Komanova: Striček iz Amerike. (Božični spominček)	88
5. Marjan Tratar: Pravljica o Zimi	90
6. Alfonz Gspan: Božič. Pesem	90
7. Nekaj navodil Zvončkarjem za Božič!	90
8. Božični večer v večnem ledu in snegu	92
9. Katica Špur — Muropoljska: Skloni se, mamica! Pesem	92
10. E. Gangl: Zlato mesto. Povest	93
11. Koledarčki	95
12. Obeski za božično drevesce	96
13. Gustav Strniša: Velikanov klobuk	98
14. Deset japonskih zapovedi	100
15. Čudna jedila	100
16. Ferdinand Ossendowski: Življenje in prigode male opice. (Dnevnik šimpanzke „Kaške“.) Iz poljščine prevaja dr. Rudolf Molč, ilustrira Mirko Šubic	101
17. H. C. Andersen — Ksenija Prunkova: Pastirica in dimnikar	104
18. Ljuba Prennerjeva: Ura	106
19. Prof. Julij Nardin: Pokazati ti hočem nekaj novega	107
20. Ilka Vašte-Burgerjeva: O golobčkih in kavkah. (Iz „Novih pravljic“)	109
21. Razvedrimo se!	110
22. Kotiček gospoda Doropoljskega	112
23. Iz mladih peres. (Prispevki „Zvončkarjev“.)	Tretja stran ovitka.
24. Stric Matic — s košem novic	Četrta stran ovitka.

Pričujoči božični številki „Zvončka“ smo priložili malo presenečenje za naše mlade prijatelje: ličen koledarček, ki naj vsem ljubim „Zvončkarjem“ vse leto kaže same vesele, jasne dni!

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrto leta 7·50 Din. Posamezni zvezki po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Francišškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin v Ljubljani. — Izdaja Konzorcij »Zvončka« (Dr. Tone Jamar). — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONČEK

LIST · S · PODOBAMI · ZA · SLOVENSKO · MLADINO

Štev. 4.—XXXII.

December 1930.

Božična pesem.

*Svetle daljave prepevajo,
zamaknjeno sluša nebo;
skrivnosti ozračje prevevajo,
lilije v polju cveto.*

*Lilije v polju — beli sneg —
širok brezmejnih dalj —
med njimi pa na srebrnih saneh:
Božič, pravljčni kralj!*

*Drami se nežni, zeleni mah:
»Mehkó mu posteljem nocoj,
sladkó se bo zibal na mojih rokàh,
božal ga zvezdni bo soj.«*

*In smrečice vitke šepečejo vmes:
»V se leto smo mislile nanj,
z zeleno mladostjo svojih teles
ga zvabimo v blaženost sanj.«*

*Pravljčni kralj pa drči na saneh
tího skoz mesto in vas,
pravljčnosť trosi po zimskih vrteh,
sanje in čudežni kras.*

Griša.

Dr. V. KORUN:

Skrbi Slokanovega Joška.

Blizniti se je Miklavževo. Tedaj so pričele za Slokanovega Joška velike skrbi. Ali mi bo kaj prinesel in kaj, mu je šlo neprestano po glavici. Oj, ko si je želel toliko lepih in sladkih reči! Kar oblizniti se je moral, kadar je pomislil nanje.

Pa ga je strašila sestrice Lojzka: »Ničesar ne boš dobil.« — »Zakaj ne?« — »Ker ne slušaš.« — »Saj ateja in mamico slušam.« — »Seveda ateja, ker ga moraš; mamice in mene pa ne.« — »Kaj bi tebe, ko si še otrok!« — »Nisem ne. Saj mi je že dvanajst let.« — »Naj ti je! Atej in mamica vedno pravita: ‚Naša otroka‘, no ker si tudi ti otrok.« — »Pa nisem tako neumna ko ti!« — »Še bolj.« — »Ali mi boš tih! Bom že mamici povedala.« — »Le povej! Le povej! Tožen groš, počen koš! Saj ti je mamica sama rekla, da si neumna.« — »Kdaj mi je rekla?« — »Včeraj, ko si se pred ogledalom vrtela. ‚Oh Lojzka, kako si neumna!‘ je mamica rekla; in da si klepetulja, te je že tudi nazvala, ker toliko govoriš. Jaz pa nisem neumen; zato se ne gledam v zrcalu.« — »Kaj bi pa tudi videl v njem! Umazan obraz. Svoje umazanosti pa vendar ne boš hodil v zrcalo gledat. Danes si že spet samo napol umit. Kar prsti se ti poznajo na licu. Roke imaš pa kakor zamorec. Kaj neki si brozgal?« — »Iz saj sem tinto delal, da jo bom prodajal.« — »Na, to bo tinta, to! Vidiš! Ti si neumen, ti, ker ti take bedastoče gredo po glavi. Pa da si poreden in svojevoljen, ti je že tudi mamica očitala.« — »Meni že ne!« — »Komu pa? Le delaj se nevednega! Še danes zjutraj, ko si se kujal in nisi hotel kave piti.« — »Ko je bila pa premalo sladka.« — »Ali se je treba zato cmeriti! Prosil bi bil za košček sladkorja, pa bi ga bil dobil.« — »Saj bi bil prosil, ko bi me ne bila ti oponašala.« — »Kdo bi te pa ne bil, ko si se pa tako grdo kremžil! Saj! Takole!« in spačila je obraz.

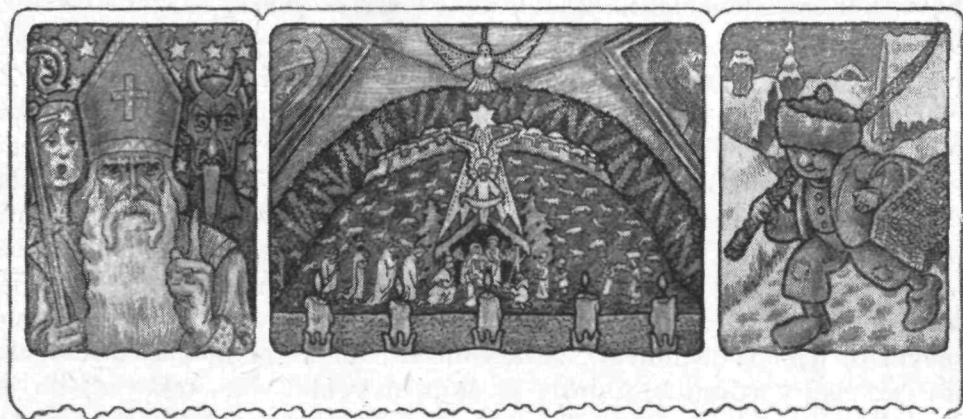
To je Joška razjezilo. Skočil je proti njej in ji s pestjo nameril. »Kaj pa! Kaj pa! Le udari!« ga je izzivala in se umikala pred njim. »Le udari! Potem boš pa videl. Kaj misliš, da sem Vraničev Jakec, da me boš tolkel, kakor si njega! No, no! Miklavž ti bo že prinesel! Toda veš kaj? Šibo in nič drugega. Brezovko takole dolgo!« in razprostrla je roke, da bi pokazala dolžino.

Ta pretnja je vzela Jošku pogum, da mu je na udar pripravljena roka omahnila. »Saj ga nisem tolkel,« je ugovarjal. — »Si ga pa vrgel, da je bil ves blaten.« — »Ker me je dražil.« — »Ti pa njega.« — »On je prvi začel: ‚Joža mačko boža! Joža mačko boža!‘ me je zmerjal.« — »Saj je res! Saj res mucke po rokah nosiš.« — »Pa nisem Joža; jaz sem Joško.« — »Kako si pa ti Jakca grdil? A? — ‚Jaka, daj mi eno pipo tobaka! Jaka, daj mi eno pipo tobaka!‘« — »Ker je on mene. Saj sem mu rekel: ‚Nehaj, Jakec! Nehaj!‘ Ko pa ni, sem ga sunil. Kaj misliš, da se bom dal od takegale, kakor je Jakec, za norca imeti? Saj

sem večji ko on. He!« in ponosno se je razkoračil. — »Oj ti junak, ti!« ga je zavrnila Lojzka. »Kaj se boš hrabril, ko se že dereš, če ti kdo kriv prst pokaže! Vidiš! Takole! Hahaha!«

Ljut se je Joško pognal zdaj proti njej in jo plosknil po zakrivljenem prstu. — »Le še enkrat udari, samo enkrat še, potem jo boš pa skupil. Sicer te bo pa že sv. Miklavž kaznoval namesto mene. Zakaj neki naj bi te obdaroval, ko se ves dan potepaš po vasi, da še jest ne prihajaš domov v pravem času!« — »Saj si se tudi ti, ko še nisi krav pasla in v šolo hodila.« — »Le počakaj, le počakaj! Kmalu prideš tudi ti na vrsto. Potem pa ne boš utegnil oprezati in jabolka klatiti na Pušnikovem vrtu kakor zadnjič.« — Ob tem očitku je Joška oblila rdečica. V zadregi je zajecjljal: »Saj nisem.« — »Sama sem te videla, ko si stal s prekljo pod jablano.« — »Pa nisem klatil,« se je izgovarjal.

— »Seveda ne, ker nisi jabolk dosegel. In tedaj so prišli Pušnikov oče in so te pokarali. Ali te ni sram? Fej!« — »Nič me niso karali. Smejali so se mi, ker so videli, kako sem se iztegoval, ter so mi sami dali poln klobuk jabolk.« — »Oh, ti si pravi muhec! Kako se znaš izvijati in lepega delati!« je Lojzka vzdihnila in ga pogladila po laseh. To mu je delo dobro. Stisnil se je k njej in jo zaupno pogledal: »Je-li, Lojzka, da mi bo prinesel!« — »I seveda ti bo. Ga bo že mamica preprosila,« je rekla in ga poljubila.

Zdaj je bil potolažen; a mučila ga je radovednost, kaj bo dobil in kakšen bo parkelj: ali bo hudo rožljaj z verigami ali kaj.

Kar najspoštljivejše se je oziral odslej v belo cerkvice sv. Miklavža, ki je daleč tam z zelene ravni visoke Tisove planine tako prijazno zrla v dolino. Druge krati je bil ob pogledu nanjo poredno zapel:

»Svetega Miklavža cerkvice, cerkvice!

Tam je naslikana merkvice, merkvice.«

Zdaj si pa ni upal. Mislil je, da bi bilo greh. Pač pa se je vsakokrat pobožno prekrižal, ko jo je zagledal. Pa kolikšen križ je napravil! Kar čez ves obraz je potegnil palec, da bi se bolj prikupil svetniku.

In domišljal si je, da na dan sv. Barbare, ko je semenj v bližnji Gomilski, prihaja tudi sv. Miklavž na semenj. Z velikim vozom parizarjem da se pripelje s Tisove planine; vanj so pa vpreženi štirje belci v krasnih, z zlatom in srebrom obitih komatih. Ker dva bi voza ne mogla izpeljati, kadar je zvrhano poln; kajti pridnih otrok je veliko in vsakega je treba obdarovati.

Voz, da drdra skozi vas, konji žvenketajo. Sv. Miklavž pa stoji široko razkoračen na legnarjih z viržinko v ustih, v roki pa bič držeč ter poka pikpok, pikpok, da odmeva od hiš in kozelcev. In kako zna pokati! Še bolje kakor Ciglarjev Francelj.

Ko pa privozi do stojnic, skoči z voza ter prične kupovati. Izbira pa same sladke in lepe reči: medene stručke, rumene piškote, pisane konjičke, svetle trobente, oh in bog ve kaj še vse! Ne pogaja se pa nič, seve, ker ima denarja, kolikor hoče. Izbere pa plača. —

Tako je Joško modroval. Medtem se je pa približal Miklavžev večer, ko se v spremstvu sv. Miklavža podijo parkeljni po vaseh. Z verigami rožljaje grozijo porednim otrokom, da jih bodo v vodnjake pometali. Tudi Joško se je bal, da bi kateri prišel ponj, ker se je zavedel, da ni bil vedno priden. Zato se je ves večer držal mamice za krilo. In res, komaj je večno luč odzvonilo, je bilo pod oknom slišati hrupno rožljanje in divje rjojenje, nato pa grozeč glas: »Ali je vaš Joško priden?« Ves preplašen je Joško potezal mamico za krilo in šepetal: »Le reci, da sem! Le reci, da sem!« — Seveda se je dala pregovoriti. Kaj pa je hotela? Parkeljnu ga vendar ni mogla izročiti, da bi ga vrgel v vodnjak. Odprla je okno in rekla: »No, tako za silo je že. Obeta pa, da bo še pridnejši.« — Tedaj je priletelo skozi okno nekaj prgišč orehov in kostanja, pa tudi kak sladkorček je bil vmes. Nato se je pa rožljanje oddaljilo: drdrdrdr.

Zdaj se je Joško oddahnil. Od veselja je poskočil in glasno zažvižgal. Preden je šel spat, je pa nastavil na mizo velik pehar za darila.

Zjutraj je vstal že na vse zgodaj. Pa tolikšna radovednost ga je gnala, da se niti obleči ni utegnil. V sami srajčki je tekkel k mizi, nestrpen, kaj je v peharju. — Ojej, ojej, kakšne lepe in sladke reči! Kar povedati se ne da. Saj še sam Joško ni mogel. Cele pol ure je pripovedoval Vraničevemu Jakcu, kaj mu je sv. Miklavž prinesel, pa še ni naštel vsega. Seveda šibo, ki je ležala vrh peharja, mu je zamolčal. Kaj pa mu je treba vedeti! si je mislil.

Daril pa se ni smel prej dotakniti, da je kleče izmolil očenaš in poljubil šibo. Oj, kako je hitel! Moleč je samo po pol besede izgovoril, pol je je pa pogoltnil, šibe se je pa tudi komaj in komaj dotaknil z ustnicami. Nato šele je smel darila pokušati in jih razlagati po mizi. »Zapomni si, Joško!« mu je tedaj mamica rekla. »Ne pojej na en pot preveč sladčic, da si ne pokvariš želodčka. Na igrače pa pazi, da jih

ne steres! Če ne, ne bomo imeli o božiču jaslic.« — »Bom, bom!« je Joško zatrjeval. Toda izkušnjave so bile prevelike, da bi bil mogel obljubo držati. Kajti sladčice kar pogledati ni mogel, da bi se mu ne bile nabirale sline v ustih. Same od sebe so segale roke po njih in jih nosile med zobe, dokler jih je kaj bilo. Pa tudi igrač nobena ni bila dalj časa čela, ker je na njih zmeraj kaj popravljal in razdiral.

»Zdaj pa imaš, požeruh!« mu je očitala Lojzka. »Kaj je mamica rekla? Da ne bomo imeli jaslic, če ne boš slušal. Ali si, ko si sladčice že prve dni pojedel, igrače pa strl in polomil?« — »Rekla je, da si ne smem želodčka pokvariti. No, ali sem si ga? Saj si ga nisem.« — »I kaj si pa počel z igračami?« — »Vedeti sem hotel, kako so napravljene, da bi znal nove narediti; zato sem jih razdril. Pipček sem pa izgubil, ko sva se z Jakcem metala.« — »Dobro, da je šiba gori za tramom zatakajena, kjer je ne dosežeš. Sicer bi bil tudi njo zlomil. S čim pa naj bi te potem mamica našeškala, hihih!« — »In tebe! In tebe!« se je razhudil Joško. »Brez jaslic pa že ne bom. Si jih bom pa sam naredil.«

In res; nekaj dni pred božičem si je oprtal košek in se odpravil proti bližnjemu gozdu. »Kam pa, Joško, kam?« je mamica vprašala, ko ga je zagledala s koškom na hrbtu. — »Po mah za jaslice,« je moško odgovoril. — »Le mnogo ga prinesi!« je rekla, nato pa poslala Lojzko za njim, da bi sam kam ne zablodil.

Mraz je bil in tanka plast snega je pokrivala zemljo. Samo pod košatimi drevesi je bilo kopno, da se je videl mah. Tu ga je Joško rual in nalagal v košek, dokler ni bil poln; med delom pa je ves čas glasno pel, da si je preganjal strah. Ko je pa hotel košek oprtiti, so mu bili prsti od mraza premrli, da ni mogel oprtnic prijeti. Ves obupan je mencial okoli njega in si pihal v prste. Tudi jokal se je na tihem. Tedaj pa je priskočila Lojzka, ki se je dotlej skrivala za debli, in ga rešila iz zadrege.

Mamica je pa menda pozabila na svojo pretnjo; zakaj odslej so si vsak večer dajali opraviti z izdelovanjem jaslic. Lepili in barvali so deščice za hlevček, ga postiljali z mahom, krasili ga z venci, izrezavali podobe, postavljali čašice, napolnjene z oljem za lučke; in ko so bile jaslice narejene, je atek nad nje obesil repato zvezdo in belega globčka. Tega pa je spravil v takšno zvezo s sobnimi vrati, da je — oj čudo! zletel kvišku, kadar so se vrata zaprla, doli pa je zletel, kadar so se vrata odprla.

Kaj pa Joško? Kaj pa je on delal? — Vse in nič. Nadzoroval je, ali kakor je mamica trdila, prodajal je sitnost in delal napotje. Zlasti mu ni šlo v glavo, zakaj ne bi tudi kužka in mucke izrezali iz papirja in ju postavili med ovčke in oslička.

Na sveti večer je atek odgrnil zavezo, s katero so bile jaslice zastrte, in je prižgal lučke v čašicah. Oj kako je bilo lepo! Kakor v

nebesih! Kar migljalo je pred očmi, ko so se lučke odbijale od svetlih in pisanih papirčkov.

Nato so pokleknili okrog velike javorjeve mize in molili rožni venec; atek naprej, prebirajoč debele lesene jagode molka, ki ga je bil snel s kljuge na steni, drugi pa v zboru za njim. Vendar Joško ni dolgo zdržal kleče. Usedel se je po turško, češ, da ga kolena bolijo. Pa tudi njegova molitev ni bila kaj prida. Kar sredi nje je umolknil ter se zagledal v jaslice, tako da ga je morala mamica nekajkrat dregz niti, naj vendar moli.

Po končanem rožnem vencu, kateremu so bili dodali še nekaj očenašev in češčenihmarij za duše v vicah, so si ogledovali jaslice. Zlasti Joško je hotel vsako malenkost proučiti, in ko bi ne bili pazili nanj, bi jih bila že na sveti večer zadela vprav takšna usoda, kakor je Miklavževe igrače, da bi jih bil namreč skvaril. Največje veselje je imel pa z golobčkom. Kar pri vratih bi bil stal, jih odpiral in zapiral, strmeč, kako skače gori in doli.

Prihajali so tudi iz sosednih hiš jaslice gledat. Tudi Vraničev Jakec je prišel. Ko se je vračal, je šel pa Joško z njim. »No, ali niso naše jaslice lepe?« ga je Jakec vprašal, ko sta si jih ogledovala. — »Že; ampak naše so lepše.« — »Zakaj?« — »Zakaj!« je Joško pomislil, ker ni mogel takoj navesti razloga za svojo trditev. Slednjič si je pa le domislil: »Zato, ker ima naša zvezda daljši rep ko vaša.«

Domov se vrnivši, je pa kar z odprtimi usti poslušal ateja, ko je pripovedoval povesti. Najbolj mu je pa ugajala tista o Indiji Koromandiji, kjer namesto dežja pada medica, namesto snega bonboni in kjer so plotovi spleteni iz klobas. »Mamica!« se je tedaj spomnil. »Ali ne veš, kaj si obljubila? Da boš nocoj spekla klobase?« — »Kaj pa da jih bom. Ko boste prišli s polnočnic, jih dobite. Do polnoči je pa post.« — Jaz bom tudi šel k polnočnicam,« je Joško silil. — »Kaj boš hodil v tem snegu in mrazu! Spat pojdi, ko si truden! Klobase boš pa jutri dobil,« mu je mamica prigovarjala. — »Da bi mi jih pojedli! O ne, spat pa že ne grem,« je rekel ter se skobacal na peč, kjer je ležala velika vreča, napolnjena s prosom. Na njo se je ulegel, meneč, da bo ondi bede počakal konca polnočnic. Toda na toplem ga je precej posilil spanec. Zbudil ga je šele mamljiv vonj, ki se je širil po sobi. Privzdignil je glavo in si pomel oči. Oj! Na mizi je stala velika glinasta kozica, iz nje so se pa kadile prtene klobase, tako lepo rumeno pečene, da je zacmokal že ob pogledu nanje. »Oho, oho! Kar sami bi jih pojedli! O ne!« je viknil ter skočil s peči.

Sveti večer je minil. Za Joška so se pa pričele nove skrbi. Tepeški dan mu jih je delal.

Najprej je bilo treba ateja naprositi, da mu je spletel korobač. Potem pa je razmišljal, kam naj bi šel tepeškati: k stricu, teti, botrom in še kam, kjer ga imajo radi.

»Kaj boš pa z natepeškanim denarjem?« ga je vprašala Lojzka. — »Stravšneško graščino si bom kupil.« — »Kaj? Graščino?« — »Res, res! Da se bom vozil v kočiji s štirimi konji kakor stravšneški gospodar.« — »Ali boš tudi mene vzela v kočijo?« — »Ako me ne boš več oponašala, kadar se bom jokala.« — Takoj ga je pa zaskrbelo: »Če bom le toliko natepeškal!« —

Njegova bojazen je bila žal opravičena: res ni natepeškal toliko. Zato je pa še danes brez graščine in kočije.

Božič v Tibetski pusti.

Jutro 24. decembra je napočilo z bleščečim solncem in krasnim vremenom brez vetra; karavana je v trdo zamrznjenem snegu korakala počasi proti vrhovom Dapsanga, medtem ko sva jaz in Kutus, moj spremljevalec, udobno jezdila za njo. Abdulu Kerimu, mojemu vodniku, sem namreč naročil, naj me počaka na vrhu. Ko sem pregledal instrumente in zabeležil višinske podatke — nahajali smo se 5428 m visoko — sem se ozrl okoli. Samo nepregledna množica zasneženih gor je bleščala v solnčnih žarkih vsenaokrog.

»Zapustimo cesto in jahajmo proti vzhodu!« sem dejal. »Sledite mojim stopinjam, sam bom jahal naprej!« Možje so napravili začudene obraze; želeli so, da bi kaj kmalu prišli v obljubljeni deželo Hotan, v deželo cvetočih vrtov in vinogradov, namesto tega sem jim pa označil smer proti Čangtangu, kjer je ležalo v pusti, z granitnimi skalami posejani dolini na metre snega. Toda rekli niso nič, temveč le nemo in potrpežljivo sledili mojim stopinjam. Ni mi bilo lahko igrati vodnika, kajti zemlja je ležala pod visoko snežno odejo. Kutusu sem pokazal smer, moral je korakati peš pred mojim konjem in ugotavljati globino snega. Pokrajina sama je bila še precej ravna, toda v zemeljskih vdolbinah je ležalo najmanj 1—2 m snega. Snežena odeja, ki je bila mestoma tako močna, da je držala konja z jezdecem vred, je bila pa na drugih mestih zelo varljiva. In res, na enem mestu je nenadoma počila; vrglo me je iz sedla, konj je skakljal okoli mene kakor delfin nad morsk gladino in je skoraj utonil v drobnem, suhem snegu. Morali smo torej karavano obrniti in drugje poskusiti srečo preko razpoke.

Lobsang, moj dolgoletni drug, ki je bil na vseh pohodih vedno skrajno pazljiv, če smo se nahajali v nevarnem položaju, je poiskal boljši prehod. Na vsak način smo morali preko razpoke, ki nam je onemogočala nadaljno potovanje; možje so morali torej najprej shoditi stezo v sneg, da so lahko po njej posamič vodili konje. Ti so se temu načinu še nekam brž prilagodili, le z mulami smo imeli velik križ; venomer so izpodrsavale in padale ter tako zavračevale prehod. Jaz sam sem šel peš; utrujen sem bil in kožuh mi je postajal težek kakor svinec. Toda po večurnem, napornem delu smo le

dosegli nasprotno stran razpoke, kjer ni bilo toliko snega in kjer smo hitro prišli naprej.

Ustavili smo se k počitku. In ko smo opravili dnevno delo in použili skromno večerjo, sem se domislil današnjega božičnega večera. Razstavil sem slike svojih roditeljev, bratov in sester v ravni vrsti na zaboječek in sem prižgal pred nje dvoje svečic, kakor sem to že naredil marsikateri sveti večer v Aziji. Ob pol devetih je pokukal mesec v vsej svoji krasoti iznad pogorja v severovzhodni smeri in temperatura je padla že na — 28° C. Tudi v šotoru nisem mogel doseči višje temperature od 10° pod ničlo. Moji roki sta bili tako otrpli, da nisem mogel niti knjige držati v njih; zato sem kar legel v posteljo. To je bilo tudi najboljše, kar sem mogel storiti — zaspal sem in pozabil na božični večer z vsemi njegovimi dragimi spomini, in na svoje domotožje...

Toda temperatura se je ponoči znižala na 38° C! En konj je obležal zmrznjen na svojem mestu v vrsti, drugi so pa stali kakor kipi s povešenimi glavami in z velikimi ledenimi svečami ob gobcu. — Tudi na sveti dan smo imeli lepo vreme. Gazili smo debeli sneg v severovzhodni smeri.

Naslednjega dne (Sv. Štefan) smo se že zgodaj napotili naprej; sam sem jezdil na čelu. Vse nas je mučil glavobol, kajti višina je bila še vedno ogromna — 5378 m. Ko smo jahali tako kaka 2 km, so se pokazali na obronkih severnih gora široki zeleni pasovi. Ta travica je bila lepo božično darilce za nas, ki smo že toliko časa gledali samo enolično, pusto belo planoto. Postavili smo si šotore. Živali so zdirjale še otovorjene na zeleno preprogo. In kako hlastno so trgale travo. Veselje jih je bilo opazovati. Nekdo je zaplesal ko mičen ples med šotori in vsi smo bili razigrane volje. Tako sem preživel božične praznike!

(Po Sven Hedinu.)

MANICA KOMANOVA:

Striček iz Amerike.

(Božični spominček.)

Mnogo vode je poteklo od takrat, mnogo, mnogo...

Praznik svetega Miklavža je bil, god našega najljubšega svetnika, in otroci smo se kakor kričavi vrabci drenjali okrog nastavljenih posod, napolnjenih s sladkimi dobrinami.

Pa je stopila med nas naša mamica. Njen obraz je bil resen. Z otožnim glasom je spravila iz ust:

»Otroci, Hlevarjeva mati so umrli.«

Kakor jastreb, ki plane med revne nebogljene mladičke, tako porazno je delovala na nas ta novica. Kakor na povelje smo umolknili vsi in plašno zrli v mamico.

Hlevarjeva mati, posestnica borne koč, je bolehala že dolgo. Mož ji je umrl pred nekaj leti ter ji zapustil edino hčerko Katico. In prav radi te Katice, ki je bila naših let, nas je ta materina vest potrla tako globoko. Dobro deklico smo imeli namreč vsi tako radi in se vedno z veseljem poigrali z njo. In sedaj — ah, kako se nam je zasmilila!

»Kako žalostnega Miklavža bo imela letos sirota Katica,« je sočutno povzela mamica ter nas vse po vrsti objela z očmi. »Ali bi ji izmed vas kdo odstopil kakó darilo?«

»Jaz, jaz že, jaz tudi,« smo vzklikali drug za drugim in hiteli jemati iz svojih posodic jabolka, orehe, piškote in drugo.

»Že dobro, že,« je rekla vsa ganjena mamica. »Popoldne gremo »kropiti« in tedaj vzamete seboj, kar ste ji namenili.«

Po kosilu smo šli z mamico in z darili k Hlevarju. Ko nas je ubogo dekletce zagledalo, je milo zaplakalo, toda že smo bili okrog nje in tiščali vanjo:

»Katica, ne plakaj! Glej, ná, zlate orehe!«

»Pa kako dobre piškote. Ná, kar jej!«

»In ta debela, sladka jabolka! Vzemi, Katica, vzemi!«

Katica je vzela, se umirila in se kmalu zapletla z nami v živahen pogovor. Še celo smejala se je.

Ko nas je tisti večer mamica spravljala spat, nam je pravila, da so tudi drugi otroci prinesli Katici »Miklavževih« dobrot.

Drugi dan so Hlevarjevo mater pokopali. Kočico so zaprli, Katico pa je takoj po pogrebu vzela k sebi neka soseda, daljna sorodnica njenega pokojnega očeta.

Pa se je Katici nepričakovano hitro obrnilo na boljše. Res da matere ni imela več, toda še tisti mesec, nekaj dni pred Božičem, se je vrnil iz Amerike njen striček in prinesel seboj težke dolarje. Zapuščeno kočjo je dal odpreti in za silo osnažiti, nato pa se je s Katico, ki jo je takoj iskreno vzljubil, nastanil v njej.

Na božični dan pa je prišlo tudi za nas veliko iznenadenje. Vse otroke, ki smo delili »Miklavža« s Katico, je njen striček slovesno povabil na eno »malico«. Ampak kakšna je bila ta malica! Toliko želodčnih dobrot nismo nikoli niti videli, kaj šele okusili. Pri odhodu nam je striček nasul še v klobuke in predpasnike. »To pa za domov,« je rekel smehljaje. Ampak — tisti Božič!

Na mestu, kjer je bila nekdanj Hlevarjeva kočja, stoji danes ponosna hiša. Sezidal jo je dobri stric svoji ljubi nečakinji Katici. Ta nekdanja mala Katica je danes resna žena in mati treh otrok. Kadar koli trčiva skupaj, se vedno spominjava na tisti Božič, čeravno je zato nil v večnost že davno, davno...

Pravljica o Zimi.

(Iz češčine.)

Bilo je pred davnimi časi, ko je vladala pri nas še hudobna čarodejka Zima. Prebivala je v blestečem ledenem gradu. Dolgo časa je ljudstvo trpelo pod njeno strahovlado in zaman so zemljani prosili viteza nebeških daljav, Solnce, da jih reši te čarovnice. Solnce ji je napovedal dolgo vojno, a kaj je vse to pomagalo, ko je imela Zima zveste zaveznike, Sneg, Led in Mraz, katerim so priskočili na pomoč še mrzli Vetrovi in snežni Zameti. Zato je zares dolgo trajala vojna med Zimo in Solncem. Končno se je pa le posrečilo vitezcu zračnih višav premagati hudobno Zimo. Ko je videla, da je za vedno premagana, se je razjokala in zbežala za deveto goro, kjer se je skrila in objokovala svojo bol.

Vsako leto pa, ko odide vitez Solnce na oddih, nas starka Zima zopet rada poseti. Ko pa se Solnce znova prismeje iz svojega kraljestva, se Zima razjoče in zbeži na temni Sever...

Marjan Tratar.

Božič.

*Božični zvonovi
in zvezde po nebu,
sneg spi po vrhovih,
tih mir po domovih.*

*Glej, jaslice v kotu,
pastirce krog hlevca —
in angelci z glorio
rajajo, molijo.*

Dete, veš, kaj ti angelci pojejo?

*Mir oznanjujejo
in Bogca prosijo,
da bi toplò bilo vsem:
tudi njim, ki nimajo doma.*

Alfonz Gspan.

Nekaj navodil Zvončkarjem za Božič!

Sveta noč, blažena noč,
vse že spi, je polnoč...

Že dolgo pred božičnimi prazniki prepevajte to lepo pesmico, ki jo gotovo vsi poznate, saj bo kmalu Božič — najlepši čas mladine. Koliko dela ima vsakdo pred prazniki; človek ne ve, kaj bi delal, kje bi bolj uspešno pomagal. Mogoče bi bil dobrodošel mamicu v kuhinji pri pečenju potic ali pa tetki pri

čiščenju, pospravljanju in pripravljanju sob, ali pa bi pisal Jezuščku pisemca zase in za mlajše bratce in sestrice, ki še ne hodijo v šolo, recimo po priloženem vzorcu.

Lahko pa izdelujete tudi lastnoročno slikane razglednice, ki jih pošljete z voščili (Vesel Božič, Vesele božične praznike, Srečno novo leto) ljubim sorodnikom, znancem in prijateljem.

Kako bi bilo, če bi se tudi malo pozanimali za okrasitev mize? Dobra misel! Za vsakega domačega ali gosta lahko pripravite kako majhno prese-
nečenje na njegovem prostoru pri mizi (možice in punčke iz sadja, itd.). Deklice pa naj poleg tega, da pomagajo vsesplošno mami, vežejo iz smrekovih vejic in omele male šopke. V vseh vazah, kar jih pre-
more hiša, naj bodo na sveti večer smrekove vejice, če le mogoče tudi s storži. To napravi tako prijeten in temu prazniku primeren vtis!

Za mizico, na katero bo Jezušček položil darila, lahko izrežete listke, na katere napišete imena vseh tistih, ki utegnejo biti obdarovani, in jih izročite papanu ali mami. Še lepši pa so taki listki, če jih poslikate s smrekovimi vejicami ali pa jim napravite zareze in vtaknete vanje kar smrekove vršičke.

Kdor igra gosli (violino), naj se nauči kakršnekoli božične pesemce. Toda vaditi jo morate najmanj en teden prej, da ne bi bilo na sveti večer preveč napačnih tonov. Še boljše pa je, če s sestrico uvežbate božično skladnico na klavirju štiročno ali pa z bratcem dvoglasno lepo božično pesem! To bo presenečenje!

Pred Božičem tudi ne smete biti preveč radovedni in venomer mamico ali papana nadlegovati z vprašanji, kaj da vam bo prinesel Jezušček. Mamica in papaček tega ne moreta vedeti; o tem odloča le Božiček in če ste bili res pridni, vas gotovo ne bo prezrl. Torej radovednost v stran in lepo potrpežljivo počakajte do obdaritve!

Tudi ne bi bila slaba misel, če bi se naučili na pamet nekaj lepih božičnih stihov (verzov). Seveda, razume se, skrivaj! Niti mamica niti očka ne smeta o tem nič vedeti. In ko se bodo na sveti večer odprla vrata in bo zablestelo božično drevesce v vsej svoji krasoti, se postavite pred domače in jim povejte pesemco. To bo zelo razveselilo papačka in mamico, ki za svojo ljubezen do vas prav gotovo zaslužita to vašo hvaležno pozornost.

Ljubi

Jezušček!

*Če misliš, da sem bila
vse leto pridna, potem Te
prosim, da mi prineses:*

.....

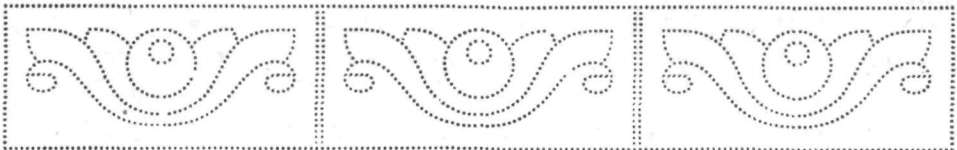
.....

.....

*Obljubljam, da bom
vedno pridna, ubogljiva
in hvaležna.*

Tvoja

Majda.

Božični večer v večnem ledu in snegu.

Fritjof Nansen, znani raziskovalec severnih polarnih krajev, ki je že koncem preteklega stoletja na svoji ladji Fram prodril precej daleč v ledeno puščavo, takole popisuje v svojem dnevniku božični večer, ki ga je preživel daleč od svojcev v ledeni pusti s svojim tovarišem Johansenom:

Nedelja, 22. decembra. Sinoči sem se dolgo izprehajal, medtem pa je Johansen kot predpripravo za božične praznike dodobra očedil najino ledeno hišico. Odstranil je pepel iz ognjišča, zbral kosti in odmetke mesa in živil,

jih odnesel na prosto in postrgal od tal debelo plast nesnage, ki je zamrznila z različnimi smetmi, vsled česar je postala najina sobica veliko višja.

Torek, 24. decembra. Danes ob 2. uri popoldne imamo — 24° C. Nocoj je torej sveti večer. Mrzlo in vetrovno je zunaj, hladno in neprijetno v najini izbi. Kako samotna je vsepovsod! Še nikoli nisva praznovala božičnega večera tako žalostno, tako daleč od svojih dragih ...

Doma zvonijo sedaj polnočni zvonovi; v duhu prisluškujem njih zvočenju, ki se vsipa mehko raz domači zvonik v mrzlo zimsko noč. Kako lepo!

Sedaj božiček prižiga svečice na drevescu; otroci planejo v sobo in v veselem razpoloženju zaplešejo okoli drevesca. Ko pridem zopet domov, priredim božičnico samo za otroke! Kajti Božič je čas veselja in v vsaki še tako borni kočici slavijo danes rojstvo Gospoda.

Tudi midva praznujeva z najinimi skromnimi sredstvi božični večer. Johansen je obrnil svojo srajco; jaz sem storil isto in tudi umil sem se v topli vodi. Čisto drugače se počutim in obleka se ne prijemlje več kože kakor poprej. In potem sva si skuhala za slavnostno večerjo jed iz ribje in koruzne moke, pečeno v ribjem olju namesto v maslu, in za nameček sva použila še v olju pražen kruh. Jutri zjutraj si bova pa skuhala čokolado in prigrizovala k njej prepečenec. Pa nama bodo tako minuli prazniki ...

Skloni se, mamica!

*„Skloni se, mamica, k meni,
pa mi razodeni,
kaj nocoj gorijo vso noč sveče,
kaj gorijo vse rdeče, vse rdeče?“*

*Oj ti drobno moje dete,
ni noči bolj svete
kot je noč božična, ko se iz oltarja
sam Bogec z nami pogovarja.*

*„Mati, bolj se skloni k meni,
pa še to mi razodeni:
Kaj ne bo več dobrega nam ate,
da bi se pri peči grelji,
prsti so mi že napol oledeneli.“*

*Sinko, joj!
Bogati še vse bolj bogati,
ubogi še vse bolj ubogi so nocoj ...*

Katica Špur-Muropoljska.

5.

Tretjega dne rano je stopil iz zidanice. Nad vzhodne griče so se speli rdečkasti valovi jutranjega solnca. Zrak je bil hladen in svež. Moratiča je objelo mlado jutro z dobrotnimi rokami, ki so mu pogladile in ohladile razgreto čelo in mu mreno tegobe in mraka potegnile z oči. Vanje je iznova planila divna slika vse okolice, ki se mu je pogreznila na dno srca, da je začelo mirneje utripati, kakor da ga je zalilo čudotvorno zdravilo. Razpel je roke, beli rokavi so vzplahutali v vetriču kakor dvojje dolgih, ozkih kril velike, iz teme v luč plavajoče ptice. Polna svetloba prečistih solnčnih pramenov je tako žarko oblila njegova lica in njegovo čelo, da so se prav razločno videle temne sence črt in brazd v njih, kakor bi mu bila vsa glava obvita s trnjevo krono. Tako se je spustil navzdol proti hiši med brajdami in trtami. In kamor so se zadeli veslajoči rokavi, od povsod so se vsule nanj v solncu se blesketajoče rosne kapljice: biseri so padali na trnjevo krono!

Metke ni bilo več doma. Teta je bila prišla ponjo in jo odvedla s seboj v tri ure oddaljeno selo. Poldek je še vedno ležal v zibelki, velika mu je bila glava, oči so bile zaprte, nad odejo so se iztezali in krčili prstki.

Moratič je snel iznad hodnička smrečji vršiček — znamenje gostilnice. Odnese ga je v kuhinjo in vrgel v ogenj. Zaprasketalo je, plamen se je malo dvignil in kmalu zopet pomiril, za trenutek je zavojnjalo po smrečju in smoli. Potem pa je bilo zopet vse kakor prej, samo smrečjega vršička ni bilo več.

— Tako! — je vzdihnil mož.

Meta ni pregovorila besede. Obraz ji je pobleдел, ker ga ni niti danes niti včeraj poljubil jutranji solnčni val, niti ga ni osvežil spanec.

— A ti, žena, glej, kaj bo iz tega deteta! — Te besede so se ji vklesale v dušo kakor velika zapoved. Vedno so ji zvenele v sluhu. Zdelo se ji je, da jih vidi zapisane povsod, na steni, na stropu, na

podu, na zibelki in na otrokovem čelu: A ti, žena, glej!... In ko ga je vzela k prsim in so Poldkova usteca hlepela po hrani, tudi tedaj je pred materjo kar v zraku migljala velika zapoved: A ti, žena, glej!... In ta zapoved je v materi spočela tako silno ljubezen do otroka, da je odmrla vsemu svetu in da je vse svoje misli, vso radost in vso žalost svojo zlila in strnila v enem samem hrepenenju: biti in ostati mu mati!

Že davno je Moratič napletel copatke, pričakujoč, da bo Poldek shodil vsak čas. A minevali so dnevi: eden, dva, pet, sedem... Ne, to niso bili dnevi, to so bila leta. Tako bliskoma je nevidna roka in dlan podila čas, a Poldek še ni shodil. Debela glava ga je silila k tlom, ki je drsal po njih, ves ubog in usmiljenja vreden. Kadar je pridrsal do matere, tedaj se je ob njenem krilu spel na noge, obrnil vanjo plašne, motne oči in zamomljal nerazumno, le materinemu srcu umljivo besedo: Am — am — am! — Tako je klical njo, ki ga je s tresočimi se, bed-

nimi rokami privila k sebi. na ubogo svoje srce, ki siro-
maku ni moglo dati ničesar
drugega razen bolne svoje
ljubezni!

— K svetemu Feliksu v
Novo mesto pojdem z njim!
— je dahnila žena.

— K svetemu Feliksu
pojdi! — je pritrdil mož. —
Ali pa k trifarški Materi

božji pojdi tja pri Metliki. —

— Pojdem najprej k svetemu Feliksu in potem še k Materi božji
k Trem faram. —

In ko je že bila preko Gorjancev, je iznad njih priplaval črn oblak in je s pišem in zamolklim šumom veslal kakor pošast naravnost proti Suhorju. Končno je obvisel nad Moratičevim domovanjem. Iz njega, iz črnega oblaka, grozo obetajočega, je hrumelo in bučalo, da so veje mogočne lipe ječale in se lomile in udarjale na hišno sleme. Iz črne gmote se je izvila ognjena kača, ki je med glušečim gromom treščila v lipo, da jo je v trenutku preklala od vrha do tal. Hiša se je zamajala v temeljih, strela je odskočila pod sleme in užgala oboje pri oknih. Nato se je usul dež, ki je lomastil na zemljo v tako gostih curkih, da je bilo videti, kakor da se previja od neba do zemlje temnosiva, gosta koprena. V tej plohi je ugasnil ogenj, in namesto opojno sladke vo-
njave se je širil okrog lipe žveplen smrad.

Vsa ta strahotna prirodna igra se je razvila s tako naglico, da je Moratič kar okamenel in ni čutil nič drugega nego mrzlično drgetanje do kosti in mozga. In niti osvestil se še ni, že je črna pošast odhrumela dalje, ko je pravkar na Moratičev dom udarila tako strašen svoj pečat.

Drugega dne rano je nekdo potrkal na zaklenjena vrata. Ko jih je Moratič odprl, je zagledal na pragu onega gosposkega gosta, ki je že pred leti udaril s pestjo po mizi in dejal, da bo vse to njegovo.

— Kaj bi? — je osuplo vprašal Moratič.

— Ali prodaš hišo in vse? — je naglo odgovoril gost z vprašanjem.

In kakor da je prišlo to vprašanje ravno ob pravem času in kakor da ne more biti drugače, se je Moratič odločil takoj: Prodam! —

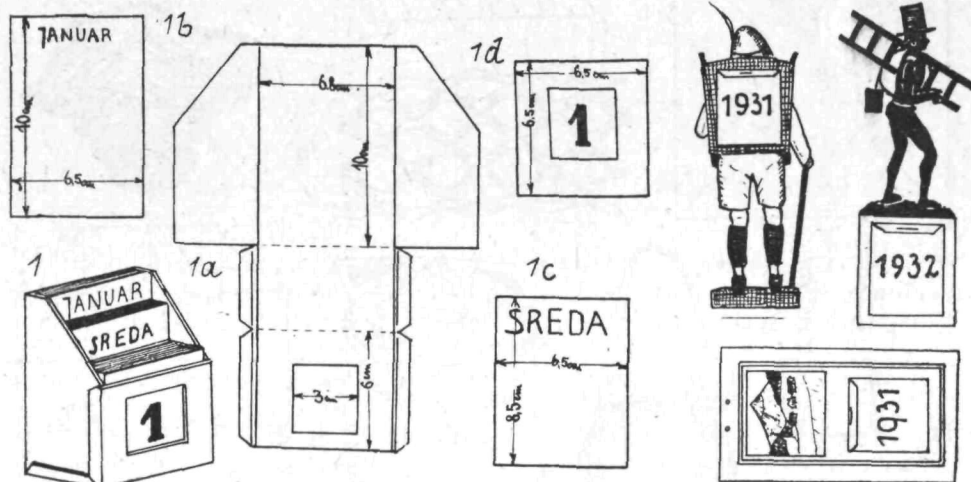
Moža sta se napotila v Metliko k notarju, kjer so napravili pismo. In tolsta gosposka roka ni bila privid, bila je resnična človekova roka, ki mu je odštela kupnino. Ko je bilo vse to gotovo, se je Moratič ogledal po Metliki in je kupil v dolnjem koncu, v zatišju blizu potoka hišico, ki bo dovolj velika zanj, za Meto in Poldka. Tudi do Treh far in do Matere božje s sedmerimi meči v srcu ni daleč od tod.

(Konec prih.)

Koledarčki.

Koledarčki so dobrodošla darila, ki jih lahko poklonimo vsakomur in ki so vedno koristna.

Posebno zatikalni koledar (slike 1, 1a, 1b, 1c, 1d) je zelo praktičen, ker ga lahko uporabljamo neprestano več let.

Iz močne lepenke si izrežemo škatljico, katere kroj vidimo na naši sličici (1a). Najboljše je, če napravimo koledar po istem merilu kakor je označeno na risbi. Potem izrežemo iz tenkega, belega kartona 12 tablic za mesece (1b), sedem za tedenske dneve (1c) in 31 za dneve v mesecu (1d). Na te kartončke razločno s tušem napišemo vsa imena mesecev, posamezne dneve tedna in številke od 1 do 31.

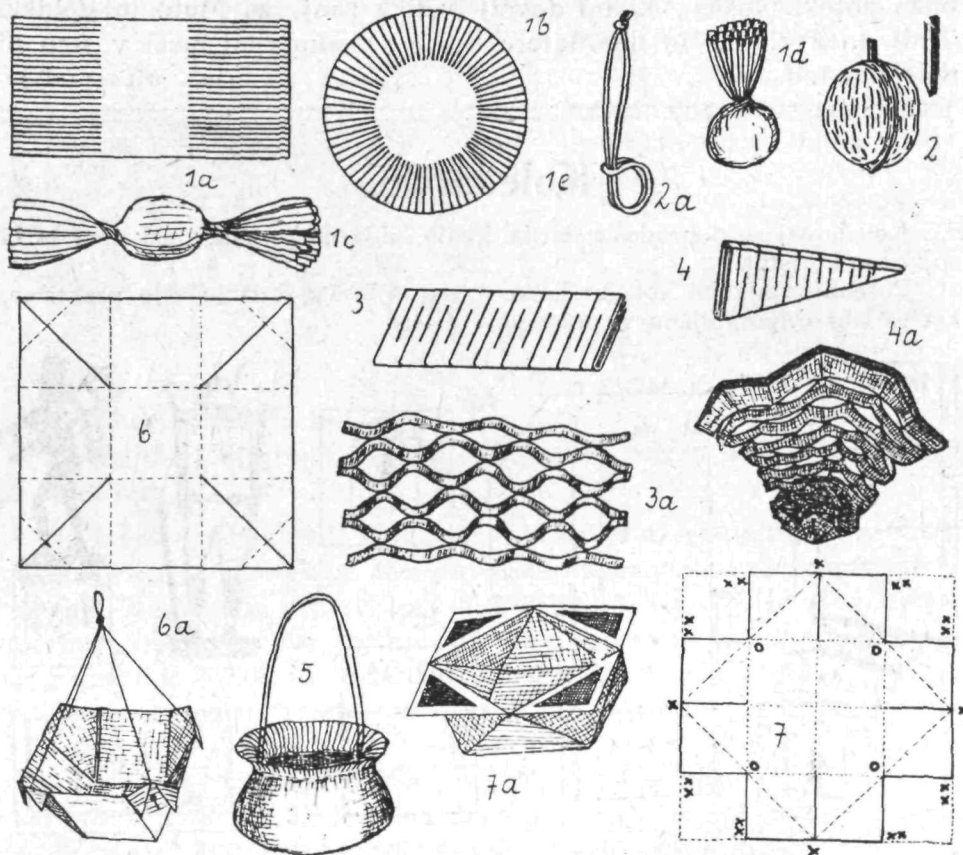
Nato vtaknemo tablice z meseci zadaj v škatljico, pred te pridejo po vrsti (ponedeljek, torek, sreda itd.) tablice z imeni dni v tednu in prav spredaj

uvrstimo tablice s številkami, tako da so ravno v sredi izrezanega okenca. Kadar menjavamo dneve, tedne in mesece, potisnemo vedno tablico preteklega dneva (tedna ali meseca) nazaj. Če ima pa mesec samo 30 dni, pa skrijemo obenem s tablico 30 za ostale tablice tudi številko 31.

Ostale sličice so koledarji s trganjem lističev, katerih zadnjo stran izrežemo iz lepenke in jo prelepimo s slikami ali pa jo, če smo večji upravljanja z žagico, kar izžagamo.

Obeski za božično drevesce.

Vsako božično drevesce mora imeti veliko obeskov za okras, pa tudi dobrih stvari za sladkanje. Zato moramo biti pred Božičem prav pridni; lepiti, izrezovati in zgibati moramo mehki svileni papir, da napravimo za veliko množino sladkorčkov primerne ljubke ovojčke, ker bi Jezušček sam gotovo ne bil v pravem času gotov s tolikšnim drobnim delom.

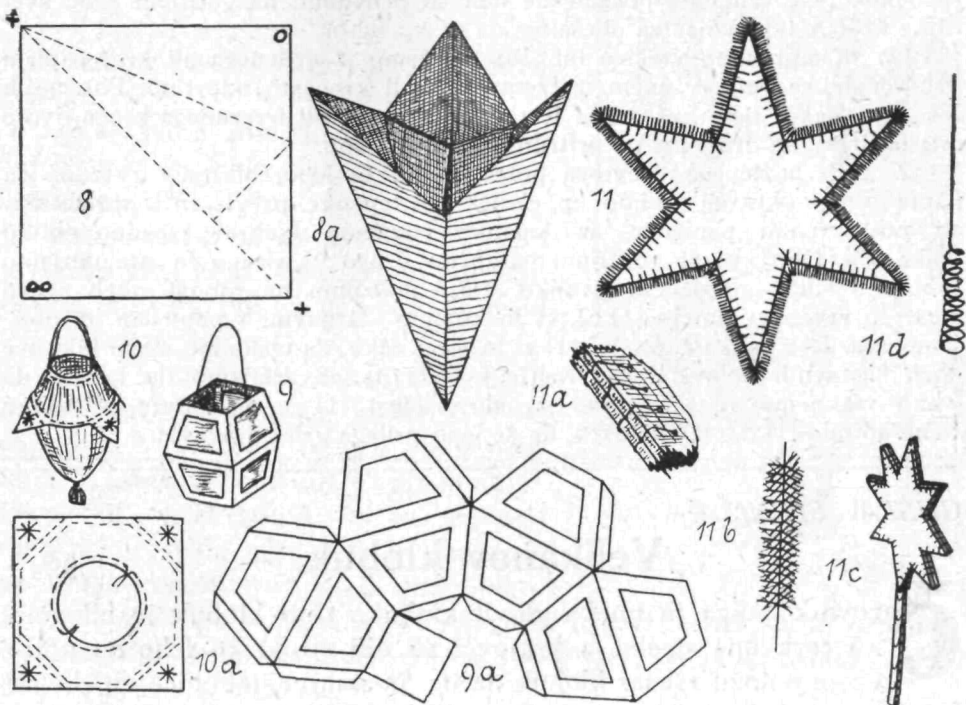
Iz pisanega svilenega papirja izrežemo štirioglate in okrogle kose, jim nstrižemo na robeh resice (slika 1 a, 1 b), položimo sladkorčke, ki jih še posebej zavijemo v bele papirčke, na nje in jih zavijemo v tako pripravljene ovojčke (slika 1 c, 1 d).

Najboljše je tudi, da si orehe za božično drevesce pripravimo kar sami, ker so kupljeni pozlačeni orehi večkrat stari in v notranjščini votli. Iz vžigalic si izrežemo majhne klinčke (slika 2), zabijemo po enega v vsak oreh,

navežemo nanj zanko iz zlate ali srebrne nitke (2a) in pomočimo oreh v zlato barvo, ki jo dobimo v vsaki trgovini z barvami za par dinarjev. Pozlačeni oreh nato prosto obesimo, da se posuši.

Za košarico (št. 5) izrežemo svileni papir ravno tako kot v št. 1b, ob resicah pa potegnemo s šivanko košček volnene niti, katere oba konca nato zvežemo. Pozlačena vrvca služi za ročaj.

Potem vzamemo širok kos svilenega papirja, zganemo njegovo ozko stranico po sredi in nato še enkrat. V ta kos, ki leži sedaj v štirih legah (št. 3), napravimo na obeh straneh s škarjami vreze kakor nam kaže slika. Če potem papir previdno razprostremo, dobimo mrežico, ki jo vidimo na sliki 3a, v katero zamotamo lahko marsikaj sladkega.

Podobno izdelamo tudi mrežico naše risbice 4a; iz svilenega papirja izrežemo krog, ga zganemo po sredi in potem še dvakrat, da leži papir v osmih legah (slika 4). Nato zopet zarezemo od vseh strani zareze, papir previdno razprostremo in položimo v sredino sladkorček. Če potem to mrežico na robih vzdignemo, se raztegne sama v dolžino in tvori kot ovojnica za bonbone prav lep okrasek za božično drevesce.

Košarice za drobno sladkarijo (slike 6 do 8) napravimo iz močnejšega, na obeh straneh svetlega papirja. Najprej izrežemo kvadrat, ki ga proti vsaki strani dvakrat zganemo, da je razdeljen na devet majhnih kvadratov (slika 6). Ko smo napravili v vse štiri ogle zareze do srednjega kvadrata, upognemo te dele po črtkasti črti navzgor, ven strleče konce pa zganemo navzven. Košarico nato še na vsakem oglu prebodemo s šivanko in nitjo, da obdrži obliko; konce vseh štirih niti pa v sredini zvežemo, da jo lahko obesimo (slika 6a).

Da dobimo košarico 7.a, upognemo kvadratast kos papirja na vsako stran trikrat, tako da je z zgibi razdeljen na 16 majhnih kvadratov; kvadrate, ki tvorijo ogle, pa izrežemo (7). Pri x zarezemo papir in potisnemo oba kvadrata toliko naprej, da pokrivata drug drugega (namreč: x na o). Trikotnik

xox pa upognemo navzven, da leži dvojno, in ga lahko ob robu prešijemo ali zganemo. Na košarico prilepimo papirnat ročaj ali volneno nit za obešanje.

Št. 8. zlepimo iz treh kvadratastih kosov. Pri vsakem kvadratu upognemo diagonalo (slika 8 a) ++ in zganemo ogel O in ogel OO v diagonalo ++. Oba giba pa krepko pogladimo. Ko smo na ta način zganili vse kvadrate, jih lepo zlepimo in sicer vedno upognjeni ogel O na ogel sledečega kvadrata. Tretji kvadrat pa mora biti nalepljen na prvega (slika 8 a). To papirnat vrečico obesimo na božično drevesce z volneno vrvco.

Svetiljko (slika 9) izrežemo po narisanim načrtu slike 9 a. iz tenkega kartona. Okenca izrežemo z nožem in prelepimo s svilenim ali prozornim barvastim papirjem; zgibne robove pa samo narežemo z nožem, da jih lahko zganemo. Nato zlepimo posamezne dele in pritrdimo na gornjem robu svetiljke košček tenke žice za obešalo.

Da si napravimo vrečico (št. 10), izrežemo iz svilenega ali krepapapirja dva večja kvadrata; v enem izrežemo v sredi krogasto odprtino. Potem jih sešijemo, kakor nam kaže slika 10 a, potegnemo okoli izrezanega kroga dvojno niti za držaj, na drugi del pa pritrdimo papirnat čop.

Za vrh božičnega drevesca potrebujemo še lepo, blestečo zvezdo. Za napravo tega okraska rabimo lep, gladek kos lepenke, prevlečen s pozlačenim ali posrebrenim papirjem. Iz lepenke izrežemo dvakrat zvezdno obliko (slika 11). Obe zvezdi položimo natančno drugo na drugo in preluknjamo robove s šilom ali debelo šivanko. Nato položimo na robove obeh zvezd blestečo vrvco — lameto (11 b), ki jo kupimo v trgovini s papirjem, in obšijemo zvezdo z zankastimi šivi (11 a) in sicer tako, da vbadam skozi luknjice obeh sestavnih delov. Enega roglja zvezde pa ne zašijemo do konca, da lahko vtaknemo vanj kratko, okroglo palčico (11 c), na katero pritrdimo žično spiralo (11 d), tako široko, da se lepo prilega vrhu drevesca.

.....
GUSTAV STRNIŠA:

Velikanov klobuk.

Čarovnik Skaza je imel čudovit klobuk. Tisti klobuk je bil velik ko cerkvena streha, a krajevci so bili široki ko lehe na polju. Če je položil vražar klobuk na tla, je sam postal običajen človek, a če ga je pokril, se je spremenil v velikana.

Čarovnik je bil hudobnež. Ubijal je ljudi in živino. Ropal je in zbiral zaklade v gradu, ki je stal na nepristopni skali.

Včasih je prišel razbojnik tudi v samotno krčmo ob cesti, kjer je bival v hlevu med živinico pastirček Mihec. Ko je čarovnik neke noči odložil klobuk in se spremenil v navadnega zemljana, je vstopil v gostilno, kjer je veselo popival. Ker se ga je preveč napil, je bil siten. Dražil je krčmarja, krepkega Gorenjca, in se norčeval. Krčmar ga pač ni poznal. Pograbil ga je za vrat in za hlače ter ga vrgel v hlev, rekoč: »Prespi se, kravica požrešna! Potem pa hodi svojo pot!«

Čarovnik je ostal v temnem hlevu. Mislil je, da je sam z živino. Glasno je pričel pretiti:

»Čakaj krčmar, duša poganska, pokažem ti! Zjutraj pokrijem svoj velikanski klobuk, ki stoji pred hišo. Spremenim se v velikana in vse poteptam, pa še tebe!« Nato je zasmrčal.

Mihec se je splazil po prstih iz hleva. Pred krčmo je zagledal klobuk. Začudil se mu je. Pri krajevcih je jel lesti po vseh štirih v klobuk. Dosegel je štulo. Komaj se je dotaknil, je pričel rasti in že je stal tam silen in velik s klobukom na glavi. Segel je s svojo mogočno roko v hlev. Potegnil je čarovnika k sebi in mu zapretil:

»Razbojnik! Tvoja ura je odbila! Ves svet se te boji, a zdaj je konec tvoje moči!«

»Polovico svojega bogastva ti darujem, če mi pustiš življenje,« je obetal velikani.

»Vse svoje zaklade mi moraš dati! Saj si itak vse pokradel in naropal!« je ukazal pastir.

Čarovnik je bil zadovoljen. Pokazal je dečku svoj grad. Pastir ga je pograbil za lase in ga dvignil ter ga prestavil pred vrata tistega gradu.

Nato je vzel velikansko vrečo, ki jo je nosil čarovnik s seboj, kadar je ropal po svetu. V vrečo je naložil vse dragocenosti, a čarovnika zaprl v grajski stolp. Okoli in okoli gradu je pa napeljal reko, ki je tekla mimo, da bi čarovnik ne mogel nikoli več med ljudi. Nato je vrgel vrečo na rame in odšel. Razglasil je, naj se oglase vsi orožniki. Vsakemu je vrnil, kar mu je bil čarovnik vzel, pa je še ostalo toliko, da je bil Mihec bogataš.

Zaželel si je postati navaden človek. Šel je proti domači vasi. Pozno ponoči je stal pred krčmo. Odkril se je in že je postal majhen. Šel je v hlev med svojo živinico, kjer je zadovoljno zaspal.

Zjutraj je spet hitel pogledat, kaj dela čarovnik. Pa je videl, da je zvitež privlekel k reki veliko mizo, jo obrnil narobe, sedel vanjo in zaveslal po vodi s stolovo nogo.

Ker je imel Mihec spet pokrit klobuk, je kar segel po čarovniku in ga postavil nazaj v grad, a mizo je razbil.

Pastir se je bal, da bi se naposled čarovniku res posrečilo dobiti klobuk nazaj. Zato je sklenil razrezati ga. Poklical je tristo klobučarjev, ki so klobuk razrezali in naredili iz njega klobučevinaste črevlje za starce in starke daleč naokoli. Tudi moja babica jih je dobila, pa še kar dva para. Nosi jih še danes ta dan.

Deset japonskih zapovedi.

Znano je, da Japonci svojim otrokom že v nežni mladosti vcepijo ljubezen do domovine, do lepe rodne zemlje. In ko dorastejo, so pripravljeni na žrtve za svojo domovino. Zato se morajo Japončki, ko počno hoditi v šolo, naučiti nastopnih deset zapovedi, ki jih je predpisala država:

1. Temelj vseh kreposti je upoštevanje zakonov. Prevzvišeno osebo vladarja moraš častiti z globoko ljubeznijo in biti vdan domovini s srcem in dušo.
2. Svoje starše moraš spoštovati, jim biti srčno naklonjen ter se vedno spominjati ljubezni in dobrot, ki so ti jih izkazali.
3. Bratje in sestre se morajo ljubiti med seboj in živeti v slogi.
4. Vsakdo mora stremeti po vsem plemenitem, izogibati se zla in biti dober in prijazen napram prijateljem in tujcem.
5. Laž je grda lastnost. Bodi vedno odkritosrčen in pravičen!
6. S proučevanjem preteklosti boš razumel sedanost; zato skrbi z največjo vnemo za svojo duševno in srčno vzgojo.
7. Tolaži tiste, ki so nesrečni, in uporabi vse sile, da priskočiš nesrečnikom prijateljsko in dobrosrčno na pomoč.
8. Vsaka bolezen pride skozi usta v tvoje telo. Zato skrbno pazi, kaj ješ in piješ.
9. Ohrani vedno plemenito čuvstvovanje in stremi više, tudi če te tlačijo neprijetne življenske okoliščine.
10. Ravnaj se zvesto po navodilih pradedov v čast domače hiše, svojega imena in domovine.

Čudna jedila.

Glede izbere jedil poznamo v živalstvu posebnjake, katerih tek je usmerjen samo na posebno jed, n. pr. gosenice, ki žro le listje nekaterih rastlin; so pa tudi bitja, katerih jedilni list je izvanredno bogat in pester. K tem bitjem prištevamo kajpak tudi človeka. Vse dele najrazličnejših rastlin: korenine in stebila, liste, cvete in sadeže, in vse vrste živalstva uporablja človek za hrano, celo žuželke mu nudijo okusno živilo.

Ne samo v starem veku, kakor je zapisano v sv. pismu, še danes so kobilice pri večini vzhodnih (orientalskih) narodov zelo priljubljena jedača. Arabci jih posuše na solncu, zmeljejo v fino moko in pečejo kakor pogačo, jedo jih pražene v sirovem maslu ali olju ali zmečkane in pomešane s kamiljim sirom. Domačini z Madagaskarja (otoka v Indijskem Oceanu, vzhodno Afrike) si jih pripravijo tako, da jih najprej sušijo v velikih ponvah nad ognjem, nato pa kuhajo v masti in mešajo z rižem. Nekatera zamorska plemena Srednje Afrike jih pa skuhamo v gosto rjavo juho. V Alžiru so zelo priljubljene kuhane in močno soljene kobilice; v nekaterih ruskih pokrajinah pa veljajo te živalce, posušene v dimu, za pravcato sladčico. Na Kitajskem, kjer imajo še prav posebno čuden jedilni list in neobčutljive želodce, ugajajo iz vrste žuželk bube sviloprejca, na Francoskem pa še danes jedo ličinke rujavega hrošča (ver blanc). V Avstraliji lovijo domačini na pobočjih visokega gorovja Bugong Mountains velike metulje. Od dima in ognja, zakurjenega pod drevjem, popadajo omamljene živalce z vejevja na tla, nakar jim osmode noge in krila; iz trupel pa napravijo testo, ki ga jedo v obliki kolača.

D a n s p o m i n o v.

Po atkovi smrti so izvolili za vodnika Kira.

Naše življenje se je zelo izpremenilo. Mamica je morala sedaj sama skrbeti zame. Hodila je torej na savano skupno s samci po živež. Videla sem, da se trese pred vsakim odhodom. Vračala se je utrujena in nemirna.

Začela sem vedno manj jesti. Prosila sem mamico, naj prinaša hrano enkrat za dva dni. Mamica je plakala grenke solze in me božala po glavi. Očividno je razumela, da jo hočem rešiti skrbi. Sosedinje so bile zelo dobre za naju in so nama pomagale.

Nalivi so divjali kar po cele dneve. Za živež je bilo vedno težje. Brambovci, ki so odhajali ponj, so se vračali šele v mraku. Jedli smo samo enkrat na dan. Bil je to najtežji čas. Kdaj bo vendar enkrat konec zime?! Nikdar je ne pozabim, dasi bi bila tako stara kakor I-So. Toliko bolečin in žalosti je prinesla s seboj zima.

»Striček« že hodi in se celo sili k veselju. Vendar kolikokrat sem videla, da si otira solze. Ko začno besneti viharji, a ploha šumi in pljuska, se počuti Ori-Ori slabo. Bole ga raztrgane, z brazgotinami pokrite prsi. Hodi na pohode skupno z drugimi samci. Polovico plena daje vedno nam. Dobri, mili »striček!« ... Brez njega bi si ne vedeli pomagati.

Sam skoro nič ne je. Pravi, da se je nad ušesa najedel savane. Najčešče s smehom pripoveduje, da so se mu zagnusili bambusi in koreninice. »Nisem antilopa!« vpije. »Pravi, sebe spoštuječi šimpanz potrebuje banane in pomaranče. Čakam, da pride poletje. Tako se napasem, da mi bodo sloni zavidali zaradi mojega trebuha. Ho! Ho!«

Do poletja pa je bilo še zelo daleč ...

Džungla je zavladala vso savano. Ravnina se je pokrila z grmovjem, ki je rastlo vsak dan više. Mlada drevesa so se hitro razraščala. Že nisem videla več bivolov in antilop. Slišala sem samo njih glasove v gošči. Grmovje in visoka trava je pokrilo pobočje gora in gledalo

v naše ležišče. Nad džunglo in gorami so letale proti severu jate raznovrstnih ptic selivk. Nebo pa je vedno ostajalo sivo in turobno.

Ob vsaki priliki, ko nas je solnce pogledalo za kratek čas, sva z mamico stekli k severni viseči skali. Brambovci so tja položili telo junaškega Rruja. Spustili so ga v globoko razpoko v skalah in zavalili s kamenjem. Mamica je glasno tarnala, objemajoč z rokami grob Rruja. Jaz sem tiho plakala. Čut ponosa in občudovanje junaštva mojega očeta sta me tolažila.

Tako je trajalo dolgo... Nič se ni izpremenilo v našem življenju.

Dan, ko sem postala sirota in nesvobodna.

Nekega ranega jutra nas je vznemiril grozen trušč. Stekli smo iz jame.

Ogromna truma »Dolгих gobcev« je skakala po zemlji in po drevju ter s krikom in vriščem šla preko savane.

Častitljivi BoBo je razumel njihovo govorico. Poslušal je dolgo. Naposled se je vrnil k jami in dejal: »Na poljih črnih ljudi so že zrasle manjoka, patate in kuruza. »Dolgi gobci« gredo žret...«

Začelo se je pripovedovanje o takem nevarnem pohodu. Starejši so se spominjali dogodkov prejšnjih let.

Mamica je pazljivo poslušala. V njenih očeh sem opazila bliske. Nihče ni videl, kako je izginila iz ležišča. Le jaz sem opazila to. Nisem spustila pogleda z mamice.

Stekla sem za njo; sledila pa sem ji v izvestni razdalji, da bi me ne zavohala. Bala sem se, da bi mi velela, naj se vrnem.

Razumela sem, da je uboga mamica sklenila iti z »Dolгими gobci« po plen. Hotela je prinesiti v ležišče mnogo, mnogo živeža zame. Vedela je vendar, da sem večkrat lačna hodila spat in da sem več noči prez jokala.

Sredi gozda sem ugledala veliko poljano. Zamorci so na tem mestu zažgali džunglo in si uredili polje. Četa »Dolгих gobcev« je že kradla pridelek črnih ljudi. Ruvali so mlade korenine užitnih, slastnih rastlin, a še hujše, teptali so mlade kali. Ne da bi kaj sumili, so veselo godli. Mamica je šla nekoliko korakov za njimi. Skrila sem se kraj gozda.

Nenadoma se je pred mano dvignil — zamorec.

Za njim drugi, tretji... Črez hip je bila vsa poljana obkrožena z ljudmi.

Presunljivo so zakričali »Dolgi gobci« in se spustili v beg. Na njih krike so zamorci odgovorili s streli. Bliskal se je ogenj in razlegalo se je pokanje pušk. Žvižgale so strelice. Rešitve ni bilo. Razumela sem, da morajo poginiti vse opice, ki so se brez vsakega reda motale po polju. Joj, kaj bo z mamico!

Črna zemlja je bila že kar pokrita z ubitimi. Mamica se je skrila za malim grmičem. V tem hipu je zažvižgala strelica in se zasadila mamici v bok, da je poskočila kot blazna in padla brez življenja.

Planila sem k njej z obupnim krikom. Objemala sem jo, skušala sem jo dvigniti, lizala sem jo in ji pihala v obraz. Vse zaman! Mamica ni več živila...

V tem hipu sta me zgrabili dve močni dlani. Saj se še branila nisem... Čutila sem se samotno sirotico. Nisem hotela več živeti.

Mladi zamorec mi je smehljaje se zvezal roki na hrbtu, povezal noge in me vzel s seboj. Veselo me je kazal tovarišem in klical nekaj, česar nisem razumela.

Na polju so ostala samo telesa ubitih opic. Nihče si ni rešil življenja, le jaz.

Ko bi le vedela, ali se povrnem v ležišče v gorah ali v džunglo? Ali ugledam še kdaj milega Ori=Ori=ja, častitljivega Bo=Bo=ja, mo=drege Ngu=Ngu=ja, novega vodnika Kira in klepetavo teto Hara=Uo, tovariše in tovarišice mojih zabav? Nihče me sedaj ne pokliče: Ket, hčerka junaškega Rru=ja!...

Življenje, svobodno in varno, se je utrgalo naglo kakor minljiva lijana. Začelo se je novo...

Bilo je to — robstvo...

Konec prvega dela.

(Dalje prih.)

H. C. ANDERSEN-KSENIJA PRUNKOVA:

Pastirica in dimnikar.

Letos je poteklo 125 let, odkar se je rodil na danskem otoku Fünen, v mestecu Odense, Hans Kristijan Andersen. Bil je sin čevljarja, njegova mati je bila perica. V svoji mladosti je zaradi bede in pomanjkanja dosti pretrpel. Pozneje je mnogo potoval in je s svojim pisateljskim talentom zaslovel preko mej svoje ožje domovine. Prav poseben sloves si je pridobil s svojimi pravljicami. Bujna in bajna domišljija, predvsem pa veliko razumevanje mladine in ljubezen do nje sta pripomogla, da spada Andersen med najboljše svetovne mladinske pisatelje. Tudi naši deci je znan po svojih pravljicah, ki so nam jih mnogo poslovenili Fr. Erjavec, Utva in drugi.

Ali ste že kedaj videli starinsko omaro, okrašeno z rezbarijami in vso črno od starosti? Prav taka je stala v prijazni izbi. Podedovali so jo bili od prababice. Vsa je bila pokrita z izrezljanimi rožami in tulipani. Izpod cvetnih vencev so gledale jelenje glave s košatim rogovjem. Sredi omare pa je bil izrezljan smešen možic, ki se je venomer rezal. Imel je kozlovske noge, rožičke na glavi in kozjo brado. Otroci, ki so se igrali v izbi, so ga imenovali: kozlonogi nadinpodgeneralni parkljač. To se da težko izgovoriti. Pa jih je tudi malo, ki bi se lahko ponašali s tako imenitnim imenom. A tudi mnogo takih korenjakov ni, kakršen je bil on. Venomer je strmel na mizico pod zrcalom, kjer je stala majhna pastirica iz porcelana. Imela je pozlačene šolnčke, njeno krilo je bilo speto z rdečimi rožami, na glavi je imela pozlačen klobuček, v roki pastirsko palico. Bila je zelo ljubka. Poleg nje je stal majhen dimnikar, črn kakor oglje, a sicer tudi iz porcelana. Bil je prav tako nežen in čist kakor kdo drugi. V porcelanski tvornici bi bili iz njega lahko naredili tudi princa, ko bi bili hoteli. Bil je tako ljubek s svojo lestvico in z belim in rdečim obrazkom, kakor deklica. To je bila sicer za dimnikarja napaka, kajti malo bi bil le moral biti črn po obrazu. Stal je tik pastirice; ker so ju bili postavili skupaj, sta se zaročila. Bila sta primeren par, oba mlada, oba iz istega krhkega porcelana.

Na mizici je stala še tretja figura, trikrat večja od njiju. Bil je to star Kitajec, ki je kimal z glavo. Tudi ta je bil iz porcelana in je trdil, da je pastirčin ded, zakar seveda ni imel dokazov. Ker pa si je lastil nad njo vse pravice, je pokimal kozlonogemu nadinpodgeneralnemu parkljaču, ko je bil ta zasnužil malo pastirico.

»Dobiš moža,« je dejal stari Kitajec, »moža iz plemenitega lesa in postaneš nadinpodgeneralna parkljača. On ima polno omaro srebra in bogve kakšni zakladi leže še po njegovih skrivnih predalčkih.«

»A jaz ne maram v temno omaro!« je dejala pastirička. »Pravijo, da ima tam notri že enajst porcelanastih žena.«

»Nu, boš pa ti dvanajsta!« je dejal Kitajec. »Nocoj ponoči, čim zaškrtva v stari omari, bo vajina poroka, tako gotovo, kakor sem jaz Kitajec.« In je pokimal z glavo in zadremal.

Pastirica pa je zaplakala in je pogledala svojega srčnoljubljenega dimnikarja.

»Rotim te, zbeživa v daljni svet, kajti tu ne moreva več ostati.«

»Vse storim, kar hočeš,« je dejal dimnikarček. »Kar na pot; redila naju bo moja obrt.«

»O, da bi bila že proč odtod!« je vzdihnila ona. Ne bom preje mirna, dokler ne bova v daljnem, širnem svetu.«

On jo je potolažil in ji kazal, kam naj postavi nožice na izrezljane robove in pozlačene okraske mizine noge; pomagala sta si tudi z lestvico in prišla tako srečno na tla. A ko sta pogledala proti stari omari, sta tam opazila čuden nemir. Jeleni so dvigali glave, stegovali vratove in grozili z rogovjem. Kozlonogi nadinpodgeneralni parkljač pa je jezno poskakoval na svojem mestu in besno kričal: »Ušla bosta! Ušla!«

Begunca sta se prestrašena skrila v predal pod oknom. Tam je bilo nekaj igralnih kart in majhno lutkovno gledališče. Pravkar so igrali komedijo in vse dame, karo, tref, pik, in srčna dama so sedele v prvi vrsti in si pahljale s svojimi tulipani, za njimi pa so ostali pobje in so imeli glave na pravem mestu, zgoraj in spodaj, kakor se to spodobi na kartah. Na odru so igrali igro o dveh mladih ljudeh, ki se nista mogla dobiti, in pastirica je pričela plakati, ker se ji je zdelo, da gleda lastno zgodbo.

»Ne vzdržim več tukaj,« je dejala. »Moram iz predala;« a ko sta prišla na tla in pogledala proti mizici, sta opazila, da se je bil stari Kitajec zbudil in da se je gugal s celim telesom proti njima, ker je bil spodaj iz enega samega kosa.

»Kitajec prihaja,« je začela klicala pastirica in padla na svoja porcelanasta kolena, tako se je prestrašila.

»Jaz vem, kako se rešiva,« je dejal dimnikar. »Skrijva se v ono veliko cvetlično vazo v kotu!«

»Ne bo šlo,« je rekla ona. »Stari Kitajec je bil nekoč z vazo zaročen in gotovo ga ima še vedno malo rada. Ne preostaja nama drugega, kot da zbeživa v širni svet.«

»Ali imaš dovolj poguma za to?« jo je vprašal dimnikar. »Ali si premislila, da je svet strašno velik in da se nikoli več ne vrneva domov?«

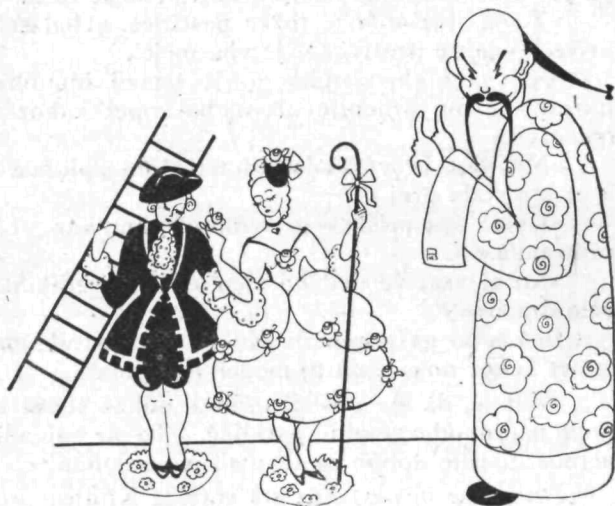
»Premislila sem,« je odgovorila ona.

Dimnikar jo je resno pogledal in dejal: »Najina pot vodi skozi dimnik. Morava v peč, skozi zaklopko v dimnik, tam se že spoznam. Splezala bova tako visoko, da naju ne bodo mogli več dohiteti, in prav na vrhu je odprtina, ki vodi v širni svet.« In peljal jo je do vratc peči.

»Hu, kakšna tema!« je dejala ona, vendar mu je sledila skozi peč in zaklopko v črno temo.

»Sedaj sva v dimniku,« je rekel on, »le poglej, nad nama se sveti najjasnejša zvezda.«

Res je bila nad njima na nebu zvezda, ki je žarela, kakor da bi jima pot kazala. In plezala sta navzgor, venomer navzgor. Pot je bila grda. A on jo je nosil in dvigal in podpiral in ji kazal najboljša mesta, kamor je lahko postavljala svoje porcelanaste nožice. Slednjič sta dospela na rob dimnika; tam sta se onemogla sesedla, ker sta bila silno trudna, kar po taki poti ni nič čudnega.

Nebo z vsemi svojimi zvezdami je bilo nad njima in mestne strehe globoko pod njima. Gledala sta v širni svet. Tako si ga uboga pastirica ni bila predstavljala. Naslonila je glavico na svojega dimnikarja in plakala, da so ji lička bledela.

»To je prehudo,« je ihtela. »Teĝa ne prenesem. Svet je preogromen! Oh, ko bi stala na mizici pod zrcalom! Ne bom srečna, dokler se ne vrneva nazaj. Sledila sem ti v širni svet, pelji me zopet domov, če me imaš resnično rad!«

Dimnikar jo je skušal spametovati. Spomnil jo je na Kitajca in na kozlonogega nadinpodgeneralnega parkljača, a ona je ihtela tako obupno, da bi se je bil kamen usmilil, kaj šele porcelan; svojega dimnikarčka je objela tako goreče, da se ji je moral vdati, četudi je bilo to nespametno.

Z muko in težavo sta splezala zopet po dimniku navzdol in zlezla skozi zaklopko v temno peč. Ob vratcih sta prisluhnila, kaj se godi v sobi. Vse je bilo tiho. Pokukala sta v izbo. Joj! Na tleh sredi sobe je ležal stari Kitajec. Padel je bil z mize, ko ju je hotel zasledovati, in se je razbil. Hrbet je bil počen in glava se je bila strkljala v kot. Kozlonogi nadinpodgeneralni parkljač pa je bil še vedno na istem mestu in se je režal.

»To je strašno!« je tožila pastirica. »Ded se je razbil in midva sva tega kriva. Teĝa ne preživim!« je vila ročici.

»Saj ga bodo zlepili,« jo je tolažil dimnikar. »Nikar se tako ne razburjaj. Če mu prilepijo glavo, bo zopet kakor nov in naju bo še pošteno ozmerjal.«

»Misliš?« je vprašala. In nato sta splezala zopet na mizico, prav tja, kjer sta stala prej.

»Daleč sva prišla,« je vzdihnil dimnikar. »Lahko bi si bila ves ta trud prihranila.«

»Ko bi vsaj že ded bil zlepljen!« je vzdihnila pastirica. »Bogve, če je to zelo drago?«

In res so ga popravili. Ko so mu lastniki prilepili glavo na trup, je bil zopet kakor nov, le da ni mogel več kimati.

»Zdi se, da ste postali ošabni, odkar ste si zlomili vrat,« je rekel kozlonogi nadinpodgeneralni parkljač. »To se mi zdi baš pravi vzrok za prevzetnost. Ali jo dobim za ženo ali je ne dobim?«

Dimnikar in pastirica sta starega Kitajca proseče pogledala. Bala sta se, da bi pokimal; a on ni mogel več kimati in sram ga je bilo, pripovedovati tujcu, da je na tilniku zlepljen. Tako je ostal porcelanasti parček združen. Blagoslovila sta dedov zlepljeni tilnik in sta se rada imela, dokler se nista razbila.

LJUBA PRENNERJEVA:

Ura.

Pri Primčevih so imeli staro, lepo uro. Pod steklenim pokrovom je stala na vitkih stebrih, med katerimi je stražil ves pozlačen rimski vojak. Vsa je bila zlata in namesto malega kazalca je krožil po obodu zlat polmesec, namesto velikega, ki kaže minute, pa imenitno, smehljajoče se — solnce. Njeni udarci so bili zamolklo mehki.

Nekoč se je stara ura pokvarila in nihče v mestu je ni znal popraviti. Od tedaj ni več odmerjala časa in oba kazalca — solnce in luna — sta venomer kazala dvanajsto uro.

Ko je umrla Primčeva babica, so prišli od blizu in daleč sorodniki, sinovi, hčere in vnuki. Babico so zagreblili in odšli s pokopališča domov, kjer je še stal ob peči babičin naslonjač, star, odrgnjen in zapuščen, kakor da bi bil sam nekdej živel in zdaj umrl z babico vred.

Babičin najmlajši vnuk Žarko je še pozno v noč sedel molče v starem naslonjaču in tam v mislih na rajno babico zaspal.

»Tink-tonk...« je zapela stara ura na komodi in Žarko je plaval pokonci. Kaj je bilo to? Razločno je bil slišal znani glas, ki ga je prebudil. Pomel si je oči in stopil pogledat. Pol šesto zjutraj sta naznanjala mesec in solnce, ravno tako kot kazalci na njegovi lastni žepni uri. Posluhnil je napeto, a ura ni tik-tak-ala — vse je bilo tiho, vsi so menda še spali — in ob šestih bo pri fari maša za dušni pokoj babičin.

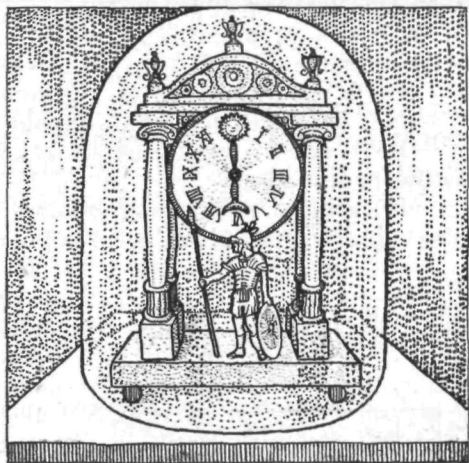
Žarku je bilo naenkrat tako gorko pri srcu, v mehkem glasu stare ure je bil slišal babičin pozdrav. Tiho je odšel po sobah prebujat druge, da pojdejo k maši, in ni povedal nikomur, kar je bil doživel.

Pozneje so prodali hišo, vrt in vsak si je vzel še delež pohištva in oprave, še prepirali so se nazadnje.

Uro si je vzela teta Fini. »Na Dunaju se bo že našel kdo, ki jo popravi. V mojem salonu pa bo na najlepšem prostoru.«

Zavili so jo v mehko volno, jo spravili v varen zaboj in ko so jo nesli iz hiše, jo je Žarko spremljal do praga.

»Tink-tonk...« skoraj neslišno tiho je zabrnel poslednji pozdrav stari hiši in Žarku — brezdomcu.

Prof. JULIJ NARDIN:

Pokazati ti hočem nekaj novega . . .

Dolgo ni bilo k meni sosedčka, našega lanskega znanca. Mislim sem, da se je že osamosvojil, da me ne potrebuje več. Kar se prikaže med vrati.

»Gospod! poskusi se mi nočejo posrečiti. Niti tako, kakor so se zadnjič vam. Voda v cevi se je prav malo dvignila. Veste, osmešil sem se pred Micko! Prav sram me je bilo. Zares!«

»Gotovo si ocukral bolj sebe nego vodo v klobasici, ker vedi, da se tekočina v cevi dvigne dvakrat, trikrat višje, če je v njej dvakrat, trikrat več sladke snovi. Potem namreč vsrkava vodo z dvakrat, trikrat večjo silo.

Sedaj pridi bliže. Pokazati ti hočem nekaj novega. Poglej to posodo. Iz žgane gline je. Vode, ki jo vlijem vanjo, ne drži dobro. Orosi se tudi od zunaj in že opaziš, da se tvorijo kapljice. Ta zamašek, ki mu je vtaknjena dolga steklena cev, potisnem v vrat te luknjičaste posode tako, da se dvigne izpodrinjena voda do vrha cevi. Sedaj obrnem vse skupaj, da je posoda od zgoraj in da moli cev s svojim prostim koncem v vodo te spodnje skledice (Glej sl. 1). Ne misli pa, da bo voda sedaj iztekla. Godi se vprav nasprotno. Da se o tem prepričaš, čem počrtni tekočino v skledici. — Vidiš, kako se dviga črnina?»

»Pa je res čudno! Ali je v posodi tudi cukrer?»

»Ne! deževnica je; skoraj popolnoma čista voda, brez vsakršne primesi.«

»Kako pa se dviga? Saj ste rekli, da stopa tekočina tem višje, čim več sladkorja je v njej!«

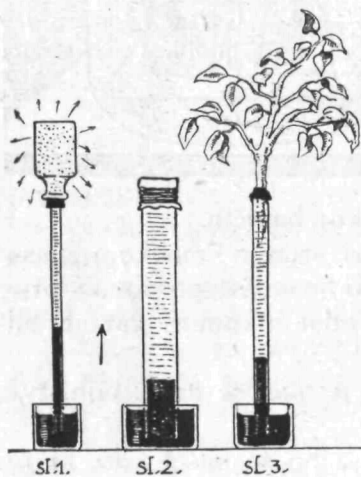
»Pri zadnjih poskusih je bilo res tako, pri teh pa ne. Tu delujejo druge sile. Glinasta posoda je vsa preluknjana, ima prav ozke kanalčke, ki učinku-

jejo kakor tebi že znane lasne cevčice. Prej je kapljalo iz nje zaradi te luknjičavosti in zaradi teže, s katero je voda pritiskala na njene stene. Sedaj bi morala voda teči po cevi v spodnjo posodo, če je ne bi vsrkavali kanalčki.

Prepričal si se že tudi, da jo dvignejo ti kvečjemu do svojega vrha, a nikoli preko njega. Ob vrhovih kanalčkov, na površju posode voda polagoma izhlapeva. A toliko, kolikor je izgine v zrak, je lasne cevčice vsrkavajo iz spodnje posode.«

»Škoda, da nimam takšne steklenice! Jelite, da bi se ta poskus posrečil tudi meni?«

»Seveda! Samo paziti bi moral, da ni nikjer v posodi kake večje luknjice. Sicer bi vdrl v njo zrak in voda bi iztekla. Ako nimaš takšne posode, si lahko pomagaš

s črevesom. Na koncu cevi ga pripni in dobro obveži. Ker je tvoja cev precej ozka, bo učinkovito površje majhno in hlapenje počasno. (Glej sl. 2.) Lažji in lepši napraviš poskus, če uporabiš za ta namen kako rastlino. Odreži zdravo, neranjeno, košato vejo. Njen konec vtakni v cev in zalij rob cevi s smolo, da ne more zrak mimo rastline. (Glej sl. 3.) Ko si napolnil cev z vodo, vtakni njen prosti konec v posodico, kakor pri mojem poskusu. Paziti pa moraš dobro, da se ti ne vtihotapi zrak v gornji del cevi.

Sedaj bi pa še rad izvedel, ali je bila klobasa, viseča na stekleni cevi, pri tvojih poskusih vsa pod vodo.« — »Zakaj?« — »Ker, če ni bila, je voda hlapela iz njenega na zrak meječega površja. In če je bilo izhlapevanje tolikšno, kolikršno je bilo vsrkavanje njenega potopljenega dela, se tekočina v njej ni mogla dvigniti.«

Odgovoru se je izognil. Znak, da sem pravo pogodil. Vanj nisem šil, ker nisem maral, da bi se osmešil tudi pred menoj. Bogatejši misli je šel nadaljevat poskuse, ki se mu bodo po njegovem zatrdilu morali posrečiti.

ILKA VAŠTE-BURGERJEVA:

O golobčkih in kavkah.

(Iz „Novih pravljic.)

Na balkonu sta sedeli na nizkih stolčkih dve debeluški: Aja in Hajka. Prva zlatolaska, druga črnulica. Gledali sta navzdol na dvorišče; tu so se golobčki topli za drobtinice. In gledali sta navzgor na nasprotno streho; tam so se po žlebovih izprehajale črne kavke.

»več veščičo!« je zahtevala mala Hajka od svoje sestrice.

In Aja je pripovedovala:

»Daleč iz gozda so priletele kavke h golobčkom in so jim pripovedovale, kaj so videli lepega. Golobčki so jih radi poslušali in vsi so se dobro razumeli.

Nekoč pa je zal bel golobček našel na dvorišču lepo, lepo iglo. In prileteli so k njemu vsi drugi golobčki in še vrabci in kavke, celo raca je priracala. Kužek pa je le od daleč gledal in držal glavo po strani. Bil je žalosten, ker je bil privezan in ni mogel videti igle od blizu.

Beli golobček je pobral iglo in jo odnesel visoko pod streho, kjer je imel gnezdo. Tam jo je skrtil in je pazil, da mu je kdo ne izmakne.

Zvečer je golobček zaspal in vsi so zaspali: kužek in raca in vrabci — samo kavke so še kavkale na strehi. Zelo rade bi bile dobile lepo iglo in dogovorile so se, da jo ukradejo golobčku.

Ko je golobček spal, so kavke tiho priletele in mu vzele iglo. Ali kužek se je zbudil in jih videl. Pa je zalajal:

»Fej! Fej! Kradejo! Glej! Glej!«

Beli golobček se je zbudil in vsi drugi golobčki. Jezno so zagrulili in se zagnali nad kavke. Te so se branile na vso moč in sekale so z debelimi kljuni po golobčkih. A beli golobček jim je vzel svojo iglo, pa je kavke buc! — buc! — buc! — eno in še eno in še — vse je presbodel, da so bile vse mrtve.

Zdajci ni bilo več kavk. Nič več niso prihajale na dvorišče, nič več niso pravile golobčkom o gozdu in o polju.

Golobčkom je bilo dolgčas in žalostno so povešali glavice. Belega golobčka niso marali. Kar bali so se ga, ker je pomoril toliko kavk. Še jesti niso hoteli več z njim.

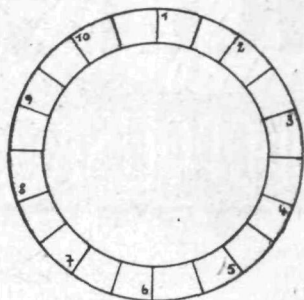
Odganjali so ga povesod in vedno je bil sam. Čepel je pod streho in se žalostno oziral po dvorišču. Tam je stal kužek in se jokal za kavkami: »Jou —uu! Jou!«

5.
KOLOBAR.

Številke pomenijo:

1. orodje,
2. pečat,
3. nogometni izraz,
4. produkt drevja,
5. začimbo,
6. zdravilo,
7. velik sod,
8. del dneva,
9. reko v Egiptu,
10. poljsko rastlino.

*

**REŠITEV UGANK IZ TRETJE
ŠTEVILKE.**

1. Zastavica v podobah:
Odrpta noč in dan so groba vrata,
al' dneva ne pove nobena praťka.
2. Križanka »Miklavž«: vodoravno:
2. še, 3. kit, 4. bi, 5. tam, 6. že, 7. oče,
8. ga, 9. ga, 10. nov, 11. polž; navpično
1. Sveti Miklavž, 2. šiba, 5. teta, 6. žaga,
9. gol, 10. no, 11. po.
3. Kako je ime najmlajšemu bratcu?
Ivo.
4. Besedna uganka: moč = vir = je (moč =
virje).
5. Črkovnica: 1. Osijek, 2. Trdina,
3. obisti, 4. nihalo, 5. železo, 6. Ukanca,
7. pastir, 8. Aškerc, 9. navček, 10. Crnuće,
11. Idrija, 12. češmin. (Oton Župančič.)

Vseh pet ugank so rešili:

Sergej Bercè, Franc Adamič, Drago Šega, Ivan Plevel, Eda Flerè, Babič Miloš, Tatjana Bitenc, Fedransberg Oskar, Tavčar Živko, Milan in Majda Berbuč, vsi iz Ljubljane; Srečko Zalokar, Zoran Jerin, Ivan Fajgelj, Vrečko Aleksij, Aleksander Hraševac, vsi iz Celja; Rebolj Franc, Alič Vera, Ognjeslav Hočevnar, Zalokar Štefka, Murn Jožica, Drobnič Joža, Božidar Popovič, vsi iz Metlike; Peršuh Drago, Siegfried Lobenwein, Božič Stanko, Lutkár Tibor, vsi iz Ptujja; Lobošek Viljem, Štore pri Celju; Drašček Stojan, Zalog pri Ljubljani; Tušek Mirko iz Kranja; Vida Polič, Sv. Lenart v

Slov. goricah; Mauer Dušan in Tatjana, Rajhenburg; Lužnič Zofka, Justnik Zorka, Slovenjgradec; Slavka Jerin, Vanda Pelko, Toplice pri Zagorju; Debelak Boris, Slovenjgradec; Remic Janez, Bohinjska Bistrica; Branko Zupanek, Nova cerkev pri Celju; Nada Uršič, Čatež ob Savi; Čiro in Ljubica Lendovšek, Škofja Loka; Janša Marica, Bohinjska Bistrica; Herman Suchy, Niš; Elza Millonig, Guštanj; Mojca Mejak, Toplice pri Zagorju; Julka Marinič, Sv. Urban pri Ptujju; Mira Šentjunc, Slovenjgradec; Jelica Kravanja, Begunje pri Cerknici; Boncelj Primož, Zagreb; Nada Rihtarčič, Šmarje pri Ješah; Vlasta Hamrla Trbovlje; Kaiser Milka, Dravograd; Marija Ogrin, Ravne pri Kamniku; Bojan Defrančeski, Beograd; Boža Roš, Dol pri Hrastniku in še nekdo iz Radeč, ki se pa ni podpisal, in Dragica Kosem iz Ljubljane.

Štiri uganke so rešili:

Olga in Tilka Gnjezda, Bojan Jamnik, Ljubljana; Anica Semova, Ljubno pri Savinji; Dušan in Boris Dernovšek, Sv. Barbara pri Mariboru; Mihelič Mirko, Maribor.

Tri uganke je rešila:

Leopoldina Pernuš, Bled.

Dve uganki so rešili:

Kokal Erik, Maribor; Žličar Anton, Ponikva ob j. ž.; Mimica Ibovnik, Bled.

Eno uganko so rešili:

Pintar Štefka, Bukovica nad Šk. Loko; Ivo Zorko, Sv. Andraž v Slov. goricah; Franc Trupej, Šmarje pri Sevnici.

*

POZOR! NOVE NAGRADE!

Spet bo tekmovanje za nagrade to pot. Izmed tistih, ki bodo rešili vseh pet naših ugank, bo žreb določil 5 srečnih nagrajencev, ki dobe po eno sledečih imenitnih mladinskih knjig:

1. Gangl: Zbrani spisi, VI. zvezek.
2. Erjavec: Afriške narodne pripovedke
3. Rapè: Mladini, VII. zvezek.
4. Dimnik: Kralj Peter I.
5. Flerè: Babica pripoveduje.

Le pogumno v boj za srečo! Morda je prav tebi namenjena katera naših lepih nagrad! Na svidenje!

*

SMEŠNICA.

Pri brivcu.

»Že drugič mi je bilo ukradeno kolo, ko ste me brili! Kaj mi je storiti?«

»Pustite si rasti brado, potem vam ne bo treba hoditi k meni in tat vam ne bo mogel odpeljati kolesa.«

Cenjeni g. Doropoljski!

V prvi številki letošnjega letnika ste priobčili pisemce Štefanije Ravnik iz Ražen. V odgovoru ste jo opozorili na pogreb Antona Maleja. Ker se ona gotovo ni še odzvala, ga popišem jaz. Dobro ga imam še v spominu.

Bilo je v četrtek, ko se je kakor blisk razširila novica: »V Luksemburgu se je ponesrečil Anton Malej. Padel je s krogov in obležal nezavesten. Odpremili so ga takoj v bolnico, kjer je kmalu ugasnilo njegovo mlado življenje.«

V nedeljo se je pripeljal v krsti, odet z lepimi vency, med katerimi je bil tudi venec Nj. Vel. kralja. Ko je privozil vlak z Malejem na postajo, ga je nemo pozdravila večtisočglava množica. Marsikomu so se pojavile solze v očeh ob pogledu na tak veličasten sprejem, ki se je razvil v dolga žalni sprevod do Sok. doma, odtod pa na bistriško pokopališče, ki je bilo, že preden je sprevod došel tja, nabito polno. Kajti vsakdo bi se rad poslovil od mrtvega junaka.

Po pogrebu se je mahoma izpraznila vsa Bistrica, ker je vse hitelo na vlak.

Ker takega pogreba še ni videl Bohinj, si ga bo ohranil vsakdo dolgo v spominu.

Iskreno Vas pozdravlja

Štefan Malenšek,
 Boh. Bistrica.

Odgovor: Ljubi Štefan!

Morda kmalu pride čas, ko bo naša velika domovina potrebovala požrtvovalne, junaške ljubezni vseh mladih Jugoslovencov... Da bi takrat bil sleherni od nas kakor sokolski borec Malej!

Zdravo! Gospod Doropoljski.

Dragi g. Doropoljski!

Danes se prvič oglašamo v Vašem kotičku. Jako radi čitamo Zvonček. Tudi v šoli ga uporabljamo pri pouku. Smo v V. razredu šestrazredne osnovne šole v Križevcih pri Ljutomeru. Razredna občina

nosi ime Otona Župančiča. Ves razred je okinčan s slikami in cveticami. Klopi so postavljene pri zidu. Od 6. do 18. oktobra smo se v vseh predmetih spominjali naših neodrešenih bratov na Koroškem. Oba tedna sta nosila naslov »Slovenski Koroštan«. V soboto 11. oktobra smo imeli razredno spominsko proslavo koroškega dne. Te proslave se je udeležila tudi razredna občina Franceta Prešerna. Poleg deklamacij in petja koroških narodnih pesmi smo igrali umeščanje na Gosposvetskem polju. Ob tej priliki smo izdali prvo številko razrednega lista »Naš prijatelj«, ki je posvečen Koroški. Prosimo, da priobčite to prvo pisemce v Vašem kotičku.

Pozdrave vsem Zvončkarjem!

Vas vdano pozdravlja
 razredna občina Otona Župančiča v Križevcih pri Ljutomeru.

Odgovor:

Dragi otroci!

Izredno me je razveselilo Vaše zanimivo pismo o razredni občini, posvečeni našemu odličnemu pesniku Cicibana in Sto ugank. Zdaj pa eno vprašanje: Ali je steklo mnogo solz, ko se je poslavljaj Vaš dobri učitelj g. Marjan Tratar? Kajne, da Vam je še vedno vsem žal po njem!

Z iskrenimi pozdravi vsem vkup!

Gospod Doropoljski.

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Danes se prvič oglašam v Vaš kotiček. Naročen sem že drugo leto na »Zvonček«. Rad ga čitam, jako mi ugajata povesti »Zlato mesto« in »Kraljična v vodnjaku«. Pozdravlja Vas

Saša Kozinc,

4. raz. vadnice v Mariboru.

Odgovor:

Dragi Saša!

Le pridno čitaj naše pravljice in povesti in o priliki mi napiši kaj o Mariboru, našem lepem obmejnem mestu!

Pozdravljen! Gospod Doropoljski.

.....

Ostala pisma priobčimo prihodnji!

.....

Iz mladih peres . . .

(Prispevki „Zvončkarjev“.)

ZIMA SE BLIZA...

Šumi, šumi že listje orumenelo,
z dreves odpada, suho, velem.
Že slavček nehal je žgoleti
in kukavica v gozdu peti.

Odšle so ptičke lastavičke
v južne kraje zimovat,
ker starka zima že prinaša
s severa ledeni hlad.

Pokrila hrib bo, log in selo
in vse bo mirno, pusto, belo...

A ko povrne se pomlad,
v gaj pojdemo spet svatovat.

Henrik Uršič, Videm ob Savi.

ZLATI POTOK.

(Pravljica.)

To je bilo v tistih časih, ko so na Gorjancih še bivale vile. To so take lepe deklice, ki imajo krasne, dolge zlate lase. Vlada in kraljuje pa nad njimi kraljica Milislava, ki ima sijajno kraljevsko krono iz samih briljantov. — No, dovolj sem jih že opisala, sedaj naj se začne pravljica.

Povedala sem torej, da so vile imele kraljico Milislavo. Nekoč so šle vile z njo na izprehod. Pa pride hudobni kralj Palčekov in vabi kraljico s seboj v svoje daljno kraljestvo. Ker kraljica ni hotela iti z njim, jo zagradi za roko in jo ušcipne v prst. Kraljica zavpije od bolečine in poskoči prav visoko, visoko, na oblak. Ta pa jo ponese k morju. Kraljica vpraša morje: »Ali si lahko izmijem rano v tvoji vodi?« Morje pa odgovori: »Pojdi k reki, jaz nočem biti umazano od tvoje krvi.« Kraljica gre užaljena k reki in jo vpraša: »Ljuba reka, daj, da si lahko umijem rano v tvoji vodi?« Reka pa odgovori: »Pojdi raje k potoku in tam poiškusi svojo srečo, v moji vodi si ne smeš izprati rane.« Milislava pa gre k potoku in mu pravi: »Ljubi potok, daj, da si lahko izmijem rano v tvoji vodi.« Potok reče: »Draga kraljica, kar umij si rano v moji vodi, le če ti ne bo premrzla.« Milislava pa mu odgovori: »Ne, ne bo mi premrzla, čisti moj potok, bogato te bom poplačala za tvojo dobroto. Kar si najbolj želiš, to mi reci, izpolnim ti lahko kakršnokoli željo.« Ker ji potok od prevelike svoje sreče ni dal odgovora, mu reče kraljica: »Od tega trenutka dalje boš namesto vodnih kapljic nosil zlate kapljice!« Tako se je tudi res zgodilo. Čez dolgo, dolgo vrsto let pa so hudobni ljudje pregnali vile iz Gorjancev, poslej tudi potok nima več zlatih kapljic.

Petra Dobrilova, Ljubljana.

PARKELJ NA KLANCU.

Bilo je zjutraj na Miklavževo. Iz vseh hiš na vasi se je čulo veselo vriskanje otrok. Zakaj ponoči se je bil povsod usta-

vil dobri, stari svetnik in nasul v neštete skledе in peharje samih sladkih, slastnih dobrot za mlade zobe svojih prijateljčkov.

Samo v eni vaški hiši, pri Grašičevih, ni bilo veselja to jutro. Pač sta prejšnji večer Lenka in Micka nastavili svetniku vsaka svojo skledo, toda zjutraj, ko sta radovedni vstali in hiteli pogledat, kaj da jima je bil prinesel sv. Miklavž, sta začudenj obstali: njiju skledi sta bili prazni, polnoma prazni. Lahko si mislite, kako sta ubogi, pridni deklici jokali in tarnali, ker je sicer tako radodarni nebeščan pozabil nanju. Ko sta si otrli prve grenke solze, sta šli brž v hlev k stricu Matevžu in mu potožili svoje gorje. »Oh, oh,« jima je držal skrbni stric, »to se mi pa vendar čudno zdi, da k nam ni bilo Miklavža. Morda je pozabil na vaju, star je že, ali pa radi visokega snega ni mogel k naši bajti, ki ni ob glavni cesti kakor gosposke vaške hiše. Čakajta, kar takoj stopim pogledat, morda pa na vasi kje naletim na svetnika, ko se bo vračal iz sosednega trga...«

Čez dobre pol ure se je vrnil stric ves zasopel in zasnežen. V predpasniku pa je prinesel seboj orehov, jabolk in štrukljev več kakor za dve skledi. »Vesta, deklici,« je rekel presrečni Micki in Lenki, »na klanecu koncem vasi sem dohitel Miklavžev sprevod, ko se je menda že vračal v nebesa. Svetnik s sivo brado spredaj, komaj da sem ga razločil v megli, potem sv. Anton in angelci, za njimi pa cel roj parkeljnov. Šli so pa, ko da jim kdo kuri za petami. Jaz pa za njimi, da mi je kar zmanjkovalo sape. Srečno sem jih dohitel in se brž zadnjemu parklju, ki je šepal in strašno pihal od utrujenosti, obesil od zadaj za zvrhan koš, da se mi je tole usulo v predpasnik. No vidita, tudi pri nas se bomo danes lahko malo posladkali.«

To sta bili deklici veseli, da še nikoli tako. Mi bi bili tudi, kaj ne, če bi kaj takega doživeli!

Pavel Podskalčan, Trnovo.

ČEMU PRIŠLA SI, ZIMA?

Čemu prišla si, zima?

Da nam cvetje komaj vzkliklo pomoriš?

Da nam solnce ob telesu svojem ohladiš?

Da vodé ukleneš nam v okove?

Da zatreš poletne lepe dneve?

Ah, usmili se nas, starka zima!

Pusti solncu, naj nam sije,

pusti cvetju, naj še klije,

pusti vodam še valiti tihe vale,

pusti v raju nam živeti dni ostale...

A zaman smo jo prosili.

Iz daljave plazi k nam se zima,

z zlobno glavo kima, kima,

naši vzdihni niso je genili...

Magdin, Ptuj.

STRIC MATIC - SKOŠEM NOVIC

Dne 12. novembra je poteklo 10 let, odkar je bila podpisana rapalska pogodba, s katero so določili meje med Jugoslavijo in Italijo.

Za Meštovičev spomenik, ki so ga v Beogradu odkrili pretekli mesec v znak hvaležnosti Franciji, so porabili: za litje figure 20 sežnjev drv, 2 vagona koksa, 1000 kg voska, 2 vagona sadre ter 5 in pol tone bronu.

Najstarejša državljanka Jugoslavije živi v Senti in je stara 119 let. Žena je vzlic visoki starosti čila in zdrava, samo fotografirati se ne da.

Ameriški učenjak dr. Schurrer je pred nedavnim po dolgoletnem zbiranju in vestnem zapisovanju ugotovil, da je vseh jezikov na svetu 2976. Po njegovem zatrjevanju ima 860 jezikov samostojen izvor in sicer 48 v Evropi, 153 v Aziji, 424 v Afriki in 117 na raznih oceanskih otokih.

V Oslu je umrl 26. novembra Oto Sverdrup, drzni raziskovalec polarnih krajev in spremljevalec Fritjofa Nansena (1893. do 1896.).

Pretekli mesec je divjal na Dunaju silen vihar (200 ranjenih), ki je oviral celo železniški promet, ker se je na progo podrlo ogromno število brzojavnih drogov in dreves. Prav tako so razsajali viharji in poplave tudi v Parizu, Heidelbergu, Bernu in drugod.

Po neki novi uradni statistiki živi na Poljskem 287 oseb, ki štejejo po sto in več let.

Glavno mesto Perzije, Teheran, je zaradi 26. XI. velik potres in ga skoro docela porušil. Prebivalstvo je zbežalo v gore.

Tudi Japonsko je zadela enaka nesreča, kjer je povzročil potres veliko materialno škodo in na stotine mrtvih in ranjenih. Potresnih sunkov so našli okrog 1500; v nekaterih krajih so nastali novi vrelci, ki buhajo vročo vodo. Največ škoda se pa povzročili nastali požari.

Za otroke brodarjev ob Temzi so preuredile letos francoske oblasti manjši obrežni parnik za šolo. Parnik vozi med posameznimi brodarskimi naselbinami, kjer pobira ukaželjno mladež ter jo po končanem pouku zopet izkrcava.

V okolici Liège v Belgiji se je pojavila strupena megla, zaradi katere je umrlo že veliko število prebivalstva. Strokovnjaki in znanstveniki so mnenja, da je povzročil smrt tolikih ljudi drobnih pesek iz puščave Sahare, ki ga je zanesel veter v ondotne pokrajine.

Glasom zadnjega ljudskega štetja, ki se je vršilo v preteklem mesecu, imajo ameriške Zedinjene države 112 milijonov 773.046 prebivalcev.

Angleški profesor dr. Dawison je objavil statistiko, ki pravi, da je zemlja doživela v 19. stoletju 364 katastrofalnih potresov. Pri teh je izgubilo življenje 1.450.000 ljudi. Največje število smrtnih primerov radi potresov imata Italija (4222) in Japonska (3892).

Pred nedavnim je šletni Sergej Bernard rešil svojega šletnega bratca Rémyja iz narasle reke Sèvre v Franciji. Rémy je iz šole

gredoč padel v valove, Sergej pa je tekel k mostu, se prijel za steber ter potegnili bratca iz vode, ko ga je reka prinesla pod most.